Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2 1/2 πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς στὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν ἀγύγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας», καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἀναγνωσμα ὄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διστιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος | *Ἀθῆναι 22 Αὐγούστου 1931* | *Ἔτος 53ον.—Ἀριθ. 33*

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΚΑΡΑΒΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ALPHONSE DAUDET

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ μπάρμπα - Λουδῶ ταράχτηκε, ἀνασκίρτησε καὶ τῆς ἀποκρίθηκε ἀπότομα:

— Πῶς θὲς νὰ μοῦ τὄπαν;

— Ἀφοῦ σὲ ζήτησαν.

Ὁ κὺρ-Θωμᾶς θύμωσε.

— Κι' ἂν τὄξερα, θαρρεῖς πῶς θὰ στὄλεγα;

Εἶχε γίνει κατακόκκινος ἀπ' τὸ θυμό του κι' ἔφυγε χτυπώντας δυνατὰ τὴν πόρτα. Ἡ κυρὰ-Λουδῶ εἶχε μείνει κατάπληκτη.

— Τί νἄχῃ; συλλογιζόταν.

Τί νἄχε, ἀλήθεια, ὁ μπάρμπα-Λουδῶ;

Ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἄλλαξε.

Δὲν ἔτρωγε καλά, κοιμόταν λίγο κι' ἔβγαινε τὶς νύχτες.

Γκρίνιαζε τὴ γυναῖκα του, μάλωνε τὸ πλήρωμα, κακομιλοῦσε σ' ὅλους, καὶ στὸ Γεῶργο ἀκόμα περισσότερο.

Ὅταν ἡ κυρὰ - Λουδῶ τὸν ρωτοῦσε τί ἔχει, ἀπότομα τῆς ἀπαντοῦσε:

— Τίποτα! πῶς σοῦρθε αὐτὴ ἡ ἰδέα πῶς ἔχω κάτι; Νὰ μ' ἀφήστε ἥσυχο, γιατὶ καταλαβαίνω πῶς ἔχετε βαλθεῖ νὰ μὲ σκάσετε.

Ἡ φτωχὴ γυναίκα κουνοῦσε ἀπελπισμένη τὸ κεφάλι της λέγοντας:

— Πάει! τρελλάθηκε!

Βεβαιώθηκε πιὰ ἐντελῶς γιὰ τὴν τρέλλα του, ὅταν ἕνα βράδυ, τῆς ἔκανε μιὰ φοβερὴ σκηνή, ἐξαιτίας τοῦ κὺρ-Μωζέν.

Ταξίδευαν καὶ κόντευαν νὰ φθάσουν στὸ Κλαμεσύ. Ὁ Γεῶργος, μιλοῦσε σὲ μιὰ γωνιὰ μὲ τὴ Λίνα γιὰ τὸ σχολειό, κι' ἀπάνω στὴν κουβέντα, ὁ μικρὸς εἶπε πῶς χαίρεται ποὺ θὰ ξαναδῇ τὸν κυρ-Μωζέν.

Ὁ μπάρμπα-Λουδῶ ἔγινε ἔξω φρενῶν.

— Νὰ μ' ἀφήσης ἥσυχο μὲ τὸ γέρο-Μωζέν σου, καὶ νὰ μὴ μοῦ τὸν ξαναναφέρης γιατὶ ἀλίμονό σου, τ' ἀκοῦς;

Τότε μπῆκε στὴ μέση ἡ κυρὰ-Λουδῶ.

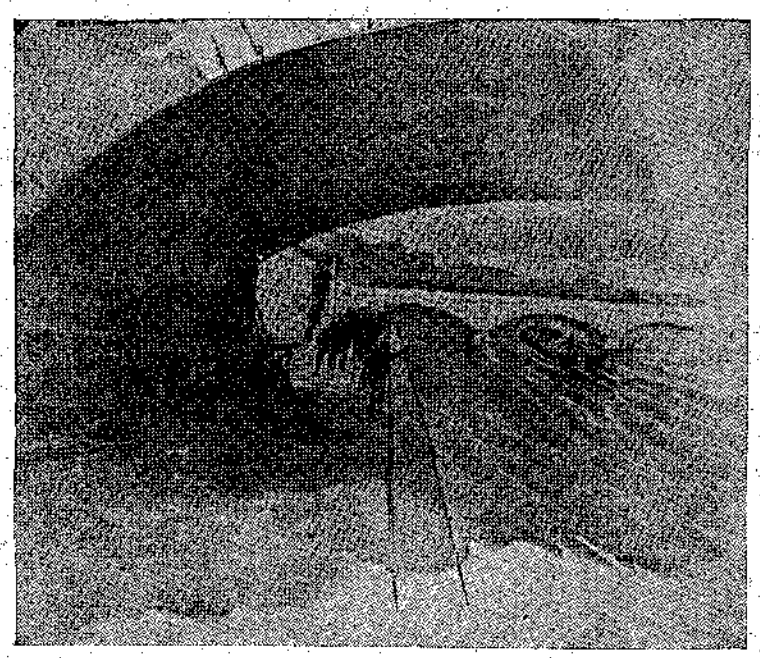

«Ἡ *Ὡραία Νιβερναίζα* βρισκόταν κάτω ἀπ' τὴ γέφυρα», (Σελ. 438, στ. α'.)

— Μὰ τί σοῦκανε ὁ ἄνθρωπος καὶ κάνεις ἔτσι;

— Μοῦκανε... μοῦκανε... δὲν σ' ἐνδιαφέρει τί μοῦκανε! Εἶμαι νοικοκύρης νὰ κάνω ὅ,τι θέλω, ναὶ ἢ ὄχι;

Ἀλίμονο! ἦταν τόσο πολὺ νοικοκύρης τώρα, ποὺ ἀντὶ ν' ἀράξουν σὰν πάντα στὸ Κορμπινύ, τράβηξαν δυὸ λεῦγες πιὸ πάνω. Εἶπε ὅτι ὁ κὺρ-Μωζὲν κοίταζε νὰ τὸν τυλίγῃ στὶς παραγγελίες, καὶ ὅτι θἄκανε καλύτερες δουλειὲς μ' ἄλλο μαραγκό.

Τὸ σχολειὸ ἦταν πολὺ μακριὰ γιὰ νὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, κι' ἔτσι ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ Γεῶργος καὶ ἡ Λίνα γύριζαν στὸ δάσος καὶ μάζευαν κουκουνάρια.

Ἅμα κουραζόνταν, ἀκουμποῦσαν τὰ φορτώματά τους χάμω καὶ καθόνταν στὸν κορμὸ ἑνὸς καμένου δέντρου νὰ ξεκουραστοῦν. Ὁ Γεῶργος ἔβγαζε τότε ἕνα βιβλίο ἀπ' τὴν τσέπη του κι' ἔβαζε τὴ Λίνα νὰ διαβάσῃ.

Ὅταν ἀργοῦσαν καὶ τοὺς ἔφτανε ἡ νύχτα, ἔπαιρναν γρήγορα-γρήγορα τὸ δρόμο, ὥς νὰ βγοῦν ἀπ' τὸ δάσος καὶ ν' ἀντικρύσουν τὸ φωτισμένο κατάρτι τῆς «Ὡραίας Νιβερναίζας».

Ὅταν φτάνανε, βρίσκανε τὴν κυρὰ-Λουδῶ στὴν κουζίνα νὰ μαγειρεύῃ. Κοντά της ὁ Γιαννάκης ἔπαιζε μὲ τὴν ἀδελφούλα του, ἐνῶ ὁ μπάρμπα Λουδῶ καὶ τὸ πλήρωμα κάπνιζαν τὶς πίπες τους. Ἕνα βράδυ, τὴν ὥρα ποὺ ἔτρωγαν, ἄκουσαν κάποιον νὰ χτυπᾷ τὴν πόρτα, κι' νοίγοντας ὁ μπάρμπα-Λουδῶ ἀντίκρυσε τὸν κὺρ-Μωζέν.

— Ἐσὺ εἶσαι, Μωζέν;

Ἦταν αὐτός, γερασμένος ὅμως καὶ ἀσπρισμένος πολύ.

Βαστοῦσε στὸ χέρι του μιὰ μαγγούρα καὶ μιλοῦσε μὲ δυσκολία.

Ἔδωσε τὸ χέρι στὸ μπάρμπα-Λουδῶ λέγοντας:

— Μὲ ξέχασες πιὰ ἐντελῶς, Θωμᾶ.

Ὁ καπετάνιος κάτι δοκίμασε νὰ ψιθυρίσῃ, ὁ κὺρ-Μωζὲν ὅμως τὸν ἔκοψε.

— Δὲν σοῦ κρατάω κάκια.

Φαινόταν τόσο κουρασμένος, ποὺ ἡ κυρὰ Λουδῶ τὸν λυπήθηκε, κι' ἀψηφώντας τὸ θυμὸ τοῦ ἀντρός της, τοῦδωσε ἕνα σκαμνὶ νὰ καθήσῃ λέγοντας:

— Εἴσαστε ἄρρωστος, κὺρ-Μωζέν;

«Ἔπαιρναν γρήγορα-γρήγορα τὸ δρόμο ὡς νὰ βγοῦν ἀπ' τὸ δάσος».
(Σελ. 445, στ. γ'.)

— Πέρασα ἕνα δυνατὸ κρυολόγημα.

Μιλοῦσε ἀργὰ καὶ σιγά, φαινόταν βαθειὰ λυπημένος:

— Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ φύγω γιὰ τὴν πατρίδα μου, τελείωσε, δὲ θὰ δουλέψω ἄλλο. Εἶμαι πλούσιος τώρα, πολὺ πλούσιος, ἀλλὰ τί ὠφελεῖ; Μὲ ὅλα τὰ λεπτὰ ποὺ χω, δὲν μπορῶ νὰ ξαναγοράσω τὴ χαμένη μου εὐτυχία.

Ὁ μπάρμπα-Λουδὼ τὸν ἄκουγε μὲ συνοφρωμένα φρύδια.

Ὁ κὺρ-Μωζὲν ἐξακολούθησε:

—Ὅσο γερνάω, τόσο περισσότερο νιώθω τὴ μοναξιά μου. Ἄλλοτε ξεχνοῦσα τὴ λύπη μου δουλεύοντας, τώρα οὔτε κι' αὐτὸ δὲν μὲ κάνει νὰ λησμονῶ. Δὲν ἔχω δρεξη πιὰ γιὰ τίποτα. Γι' αὐτὸ θέλω νὰ ξαναγυρίσω στὴν πατρίδα μου: ἐκεῖ ἴσως νὰ παρηγορηθῶ λιγάκι· (καὶ ἄθελα τὰ μάτια του πέσανε στὰ παιδιά).

— Εἶσαι εὐτυχισμένος ἐσύ, ἔχεις τέσσερα παιδιά, γυναῖκα, σπίτι, (κι' ἀναστέναξε), ἀς εἶναι, δὲ μοῦ φταίει κανείς, ἀπ' τὸ κεφάλι μου τἄπαθα.

Καὶ σηκώθηκε νὰ φύγῃ.

—Ἀντίο, Γεῶργο, ν' ἀγαπᾶς τοὺς γονεῖς σου, παιδί μου, τοὺς τὸ χρωστᾶς.

Καὶ βάζοντας τὸ χέρι του στὸν ὦμο του, ἐξακολούθησε:

— Καὶ νὰ σκέπτουμαι, πὼς ἂν εἶχα τὸ γιό μου, θὰ ἤτανε τόσος.

Ὁ μπάρμπα-Λουδὼ τὸν κοίταζε μ' ἕνα τέτοιο βλέμμα σὰν νὰ τοῦλεγε:

— Δὲν φεύγεις πιά, χριστιανέ μου;

Κι' ὅμως τὴ στιγμὴ ποὺ φευγε ὁ μαραγκός, ὁ κὺρ-Λουδὼ τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦ φώναξε:

— Δὲν κάθεσαι νὰ φᾶμε, Μωζέν;

Τόσο ὅμως μὲ τέτοιον τρόπο, ποὺ δύσκολα κανεὶς θὰ δεχότανε τὴν πρόσκλησή του.

Κούνησε τὸ κεφάλι του, λέγοντας:

— Δὲν πειγάω; εὐχαριστῶ... Τί νὰ σοῦ πῶ, ἡ εὐτυχία τῶν ἄλλων μᾶς πικραίνει, ὅταν πονάει ἡ ψυχή μας, —κι' ἔφυγε ἀκουμπώντας γερὰ στὴ μαγγοῦρα του.

Ὁ μπάρμπα-Λουδώ, ὅλη ἐκείνη τὴ βραδυά, δὲν ἔβγαλε λέξη ἀπ' τὸ στόμα του. Πέρασε ὅλη τὴ νύχτα περπατώντας στὴ γέφυρα, καὶ τὸ πρωὶ ἔφυγε χωρὶς νὰ πῇ σὲ κανέναν ποὺ πάει.

Πῆγε κατ' εὐθεῖαν στὸ «πρεσβυτέριο».

Τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ βρισκόταν ἀπέναντι στὴν ἐκκλησία. Ἤταν ἕνα μεγάλο κτίριο μὲ πλακοστρωμένη αὐλὴ μπροστὰ καὶ λαχανόκηπο στὸ βάθος.

Κείνη τὴ στιγμή, μερικὲς κόττες τριγύριζαν στὴν αὐλὴ καὶ τσιμποῦσαν ὅ,τι ἔβρισκαν.

Ὁ μπάρμπα-Λουδὼ ἔνιωθε πιὸ ἀλαφρὰ τὴν καρδιά του, ἀπ' τὴν ἀπόφαση ποὺχε πάρει.

(Ἀκολουθεῖ) ΒΑΣΟΥΛΑ ΜΠΟΥΡΝΙΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Ὁ μικρὸς διάδοχος εἶναι ἄρρωστος.

Ὁ μικρὸς διάδοχος θὰ πεθάνῃ.

Σὲ ὅλες τὶς ἐκκλησίες τοῦ βασίλειου γίνουνται παρακλήσεις τὴν ἡμέρα καὶ ἀγρυπνίες τὴ νύχτα, καὶ μεγάλες λαμπάδες καίνε γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ βασιλόπουλου. Οἱ δρόμοι τῆς παλιᾶς πολιτείας εἶναι πένθιμοι καὶ σιωπηλοί, οἱ καμπάνες δὲ χτυπᾶνε πιά, οἱ ἁμαξᾶς κυλᾶνε ἀργά...

Γύρω ἀπ' τὸ κλεισμένο παλάτι, οἱ περίεργοι κοιτᾶνε μέσ' ἀπ' τὶς κιγκλίδες τοὺς φρουροὺς, ποὺ συνομιλοῦνε, μὲ σοβαρὸ ὕφος, στὶς αὐλές.

Μέσα στὸ παλάτι ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀνησυχία. Θαλαμηπόλοι καὶ νοσοκόμοι ἀνεβοκατεβαίνουν βιαστικοὶ τὶς μαρμαρένιες σκάλες. Οἱ στοὲς εἶναι γεμάτες ἀπὸ ὑπηρέτες κι' αὐλικοὺς ντυμένους μὲ πολύτιμες στολές, ποὺ πηγαινοέρχονται ἀπὸ συντροφιὰ σὲ συντροφιὰ καὶ ζητοῦνε πληροφορίες μὲ χαμηλὴ φωνή.

Στοὺς μεγάλους διαδρόμους, οἱ κυρίες τῆς τιμῆς, λυπημένες, κάνουν ὑποκλίσεις ἡ μιὰ στὴν ἄλλη καὶ σκουπίζουν τὰ δάκρυά τους μὲ ὡραῖα κεντημένα μαντήλια.

Σὲ μιὰν αἴθουσα εἶναι μαζεμένοι πολλοὶ γιατροί. Φαίνουνται ἀπ' τὰ παράθυρα νὰ κουνᾶνε ἐπίσημα τὰ φαλακρά τους κεφάλια. Μπροστὰ στὴν πόρτα περπατοῦνε ὁ παιδαγωγὸς κι' ὁ σταυλάρχης τοῦ μικροῦ διαδόχου καὶ περιμένουν τὴν ἀπόφαση τῶν σοφῶν. Ὁ κύριος σταυλάρχης στὴν ταραχή του λέει ὅ,τι φτάσει. Ὁ κύριος παιδαγωγὸς ἀπαγγέλλει ποιήματα.

Καὶ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἀκούγεται νὰ φτάνῃ ἀπὸ κάτω, πέρ' ἀπ' τοὺς σταύλους, ἕνα κλαψιάρικο χρεμέτισμα. Εἶναι τ' ἄλογο τοῦ μικροῦ διαδόχου, ποὺ τὄχουν ξεχάσει οἱ ἱπποκόμοι καὶ φωνάζει μπροστὰ στὸ ἄδειο του παχνί.

Κι' ὁ βασιλιᾶς; ποῦ εἶναι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλιάς; Ὁ βασιλιὰς ἔχει κλειστεῖ μόνος μέσα σ' ἕνα δωμάτιο στὴν ἄκρη τοῦ παλατιοῦ. Δὲν ἀρέσει στοὺς βασιλιάδες νὰ φαίνουνται ὅτι κλαῖνε... Ὅσο γιὰ τὴ βασίλισσα, τὸ πρᾶγμα διαφέρει. Καθισμένη στὸ προσκέφαλο τοῦ μικροῦ διαδόχου, ἔχει τὸ ὡραῖο της πρόσωπο βρεγμένο ἀπ' τὰ δάκρυα καὶ κλαίει δυνατὰ μπροστὰ σ' ὅλους —ὅπως θᾶκανε κι' ἡ πιὸ φτωχὴ γυναικούλα.

Μέσα στὸ δαντελλένιο του κρεβάτι, λευκότερος κι' ἀπ' τὰ προσκέφαλά ποῦναι ξαπλωμένος, ἀναπαύεται ὁ μικρὸς διάδοχος μὲ τὰ μάτια κλειστά. Νομίζει κανεὶς ὅτι κοιμᾶται. Μ' ἀλίμονο! Ὁ μικρὸς διάδοχος δὲν κοιμᾶται. Γυρίζει πρὸς τὴ μητέρα του, τὴ βλέπει νὰ κλαίῃ καὶ τῆς λέει:

— Μαμμά μου βασίλισσα, γιατὶ κλαῖς; Μήπως νομίζεις ὅτι θὰ πεθάνω;

Ἡ βασίλισσα θέλει ν' ἀπαντήσῃ, μὰ οἱ λυγμοὶ τὴν ἐμποδίζουν νὰ μιλήσῃ.

— Μὴν κλαῖς λοιπόν, ξεχνᾶς πὼς εἶμαι διάδοχος κι' ὅτι οἱ διάδοχοι δὲν πεθαίνουν ἔτσι εὔκολα;

Ἡ βασίλισσα κλαίει τώρα ἀκόμα περισσότερο κι' ὁ μικρὸς διάδοχος ἀρχίζει νὰ φοβᾶται.

—Ἐ! φωνάζει, δὲ θέλω νὰ μὲ πάρῃ ὁ θάνατος καὶ θὰ μπορέσω νὰ τὸν ἐμποδίσω. Νὰ ἔρθοῦνε γρήγορα ἐδῶ σκράντα δυνατοὶ στρατιῶτες, γιὰ νὰ φυλάγουν τριγύρω ἀπ' τὸ κρεβάτι μου! Νὰ εἶναι ἑτοιμα ἑκατὸ μεγάλα κανόνια μέρα καὶ νύχτα, μ' ἀναμμένο φυτίλι, κάτω ἀπ' τὰ παράθυρά μου. Κι' ἀλίμονο στὸ θάνατο ἂν τολμήσῃ νὰ μὲ πλησιάσῃ!

Ἡ βασίλισσα, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ βασιλόπουλο, κάνει ἕνα νόημα. Ἀμέσως ἀκούγονται τὰ μεγάλα κανόνια ποὺ τὰ σέρνουν στὴν αὐλή, καὶ σαράντα ψηλοὶ στρατιῶτες, μὲ ὅπλα στὰ χέρια, ἔρχονται καὶ παρατάσσονται τριγύρω στὸ δωμάτιο. Εἶναι γενναῖοι στρατιῶτες καὶ ξέρουν τί θὰ πῇ σφύριγμα τῆς σφαίρας. Ὁ μικρὸς διάδοχος χτυπάει τὰ χέρια του ὅταν τοὺς βλέπει. Μέσα σ' αὐτοὺς ἀναγνωρίζει ἕναν καὶ τὸν φωνάζει:

—Ἀντρέα! Ἀντρέα!

Ὁ στρατιώτης πλησιάζει στὸ κρεβάτι.

—Σ' ἀγαπῶ πολύ, καλέ μου Ἀντρέα. Στάσου νὰ ἰδῶ τὸ σπαθί σου. Ἂν θἀρθῇ ὁ θάνατος νὰ μὲ πάρῃ, πρέπει νὰ τὸν σκοτώσῃς. Πές μου, θὰ τὸν σκοτώσῃς;

Ὁ Ἀντρέας ἀπαντᾶ:

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε!

Καὶ δυὸ μεγάλα δάκρυα κυλᾶνε πάνω στὰ λιοκαμένα μάγουλά του. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ παπᾶς πλησιάζει τὸ μικρὸ διάδοχο καὶ τοῦ μιλάει ἀρκετὴν ὥρα μὲ χαμηλὴ φωνή, δείχνοντάς του τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ὁ μικρὸς διάδοχος τὸν ἀκούει μ' ἔκπληξη. Ἔπειτα τὸν διακόπτει ξαφνικά:

— Καταλαβαίνω πολὺ καλὰ ὅ,τι μοῦ λέτε, Αἰδεσιμώτατε, μὰ δὲ μπορεῖ ἐπιτέλους νὰ πεθάνει ἀντὶ γιὰ μένα ὁ φίλος μου ὁ Ἰούλιος, ἂν τοῦ δώσω πολλὰ λεφτά;

Ὁ παπᾶς ἐξακολουθεῖ νὰ τοῦ μιλάει μὲ χαμηλὴ φωνὴ κι' ἡ ἔκπληξη τοῦ μικροῦ διαδόχου γίνεται ὁλοένα μεγαλύτερη.

Ὅταν παύει ὁ παπᾶς, ὁ μικρὸς διάδοχος ἀναστενάζει βαθιά.

— Εἶναι πολὺ λυπηρὰ ὅσα μοῦ λέτε, Αἰδεσιμώτατε. Ἕνα μόνο μὲ παρηγορεῖ: ὅτι καὶ κεῖ πάνω στὸν παράδεισο θὰ εἶμαι διάδοχος. Ξέρω ὅτι ὁ καλὸς Θεὸς θὰ μοῦ φερθεῖ σύμφωνα μὲ τὴ θέση μου.

Κι' ἔπειτα, γυρίζοντας στὴ μητέρα του, λέει:

— Νὰ μοῦ φέρουν τὰ καλύτερά μου φορέματα! Θέλω νὰ φανῶ ὡραῖος στοὺς ἀγγέλους καὶ νὰ μπῶ στὸν παράδεισο μὲ στολὴ διαδόχου.

Γιὰ τρίτη φορά, γέρνει τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ διάδοχο ὁ παπᾶς, καὶ τοῦ μιλάει, μὲ τὴν ἴδια χαμηλὴ φωνή, πολλὴν ὥρα. Μὰ πρὶν τελειώσει, τὸν διακόπτει τὸ βασιλόπουλο μὲ θυμό.

— Τότε λοιπόν, λέει, δὲν ἀξίζει τίποτα νὰ εἶναι κανεὶς διάδοχος;

Καὶ χωρὶς νὰ θέλει ν' ἀκούσει περισσότερα, ὁ μικρὸς διάδοχος, γυρίζει πρὸς τὸν τοῖχο καὶ κλαίει πικρά...

(Alphonse Daudet) ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

ΑΝΩΦΕΛΟ ΤΑΞΕΙΔΙ

Φύσηξε δροσερώτατος ἀγέρας
Σὰν τράβηξα στὴ χώρα τοῦ Ὀνείρου,
Τάστερι μ' ὁδηγοῦσε τῆς Χιμαίρας,
Μὲ λίκνιζε τὸ θρόϊσμα τοῦ Ζεφύρου.

Κάτι χαρούμενο ἔνιωθα τριγύρω
Νὰ μὲ κεντρίζῃ παιχνιδιάρικα· ὁ ἀέρας
Διάφανος στὸ διάστημα τ' ἀπείρου,
Προμήνυμα λαμπρότατης ἡμέρας...

Σ' ὀνειροπλάτια πέταγα αἰθέρια
Συντρόφια στὸ σκοτάδι εἶχα τ' ἀστέρια,
Κι' ἔλεγα: Τώρα νὰ καὶ θὰ σιμώσω

Κι' ἡ χώρα τοῦ Ὀνείρου θὰ φανῇ...
Ἀ! φάνηκε! Μόλις τὴν εἶδα, ὡστόσο,
Χάθηκε, μέσ' στὸ χάος, σκοτεινή...

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΚΑΝΕΛΛΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Ε'.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν ἕνας βάλτος μὲ καθαρὸ νερό. Καθρεφτίστηκα μέσα, πλύθηκα, ἔκαμα τὴν τουαλέττα μου, ἔφαγα καὶ χορταράκια, εὐχαριστήθηκα. Κι' εὐχαριστημένος, πῆγα παρακάτω καὶ κάθησα στὴ ρίζα ἑνὸς δέντρου νὰ ρεμβάσω.

Γύρω μου ἡσυχία κι' ὁμορφιά. Ποιὸς ξέρει, ποῦ νὰ βρισκόταν τώρα ἡ κακὴ κυρὰ-Μαριώ. Μποροῦσα νὰ μείνω ἐδῶ ἥσυχος κι' ἀνενόχλητος ὥς τὴ νύχτα ποὺ θὰ γύριζε στὴ φωλιά της. Τότε κι' ἐγὼ θὰ κρυβόμουν...

Ἐνῶ συλλογιζόμουν αὐτά, νύσταξα πάλι — φυσικά, ἀφοῦ τὴ νύχτα εἶχα κοιμηθεῖ μὲ τὸ ἕνα μάτι — καὶ μὲ πῆρε ὁ ὕπνος, ἕνας ὕπνος τόσο γλυκός! Σὲ λίγο ὅμως ἄρχισα νὰ βλέπω ἕνα ὄνειρο τρομαχτικό: Ἡ κυρὰ-Μαριώ, λέει, εἶχε φανεῖ πάλι καὶ μὲ κυνηγοῦσε φωνάζοντας:

«— Στάσου νὰ σοῦ δείξω ἂν πληρώνω νοῖκι, αὐθάδικο!».

Ἀπὸ τὴν τρομάρα μου ξύπνησα, ἄνοιξα τὰ μάτια μου καὶ... τί νὰ ἰδῶ!; τὴν ἀλεποῦ τὴν ἴδια!

Ναί, τὄνειρό μου εἶχε ἀληθέψει. Ἡ κυρὰ-Μαριώ, ποὺ δὲν θἄχε, φαίνεται, ἀπομακρυνθεῖ πολὺ ἀπ' τὴ φωλιά της, μὲ ἀνακάλυψε κι' ἐρχόταν κατάπανω μου.

— Μάννα μου!.. βοήθεια!..

Σηκώθηκα καὶ τὄβαλα στὰ πόδια. Ἡ κυρὰ-Μαριὼ ξοπίσω μου.

— Στάσου! στάσου νὰ σοῦ δείξω! μὲ φοβέριζε.

Ὅσο γρήγορα κι' ἂν ἔτρεχα, στὸ τέλος δὲν θὰ γλύτωνα ἀπ' τὰ δόντια

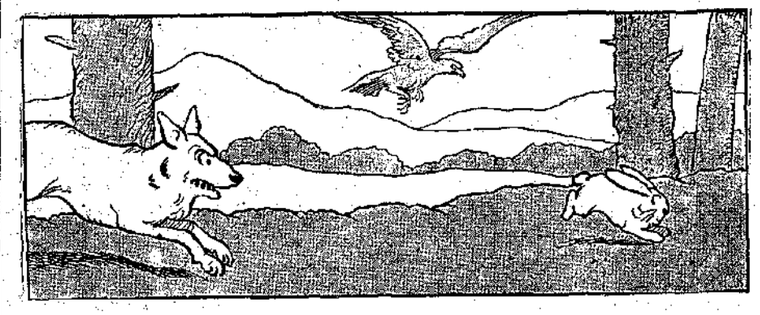

της. Καὶ κοίταζα νὰ βρῶ καμμιὰ μικρὴ τρύπα, νὰ τρυπώσω, ἢ καμμιὰ μικρὴ κουφάλα, ποὺ νὰ μὴ χωράῃ καὶ τὴν ἀλεπού. Μὰ δὲν ἔβρισκα. Κι' ἐξακολουθοῦσα νὰ τρέχω ἀπελπισμένος, ὅταν... νά σου ἄξαφνα μπροστά μου ὁ μπάρμπα Γιάννης, ὁ λύκος!

Μόλις τὸν εἶδε ἡ κυρὰ Μαριώ, ἔπαψε νὰ μὲ κυνηγᾷ καὶ γύρισε πίσω τρεχάλα, γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὸ τομάρι της. Μὰ κι' ἐγὼ ἔκαμα τὸ ἴδιο. Κι' ὁ μπάρμπα-Γιάννης ἄρχισε νὰ κυνηγᾷ καὶ τοὺς δυό μας.

Φυσικά, ἐγὼ βρισκόμουν πιὸ κοντά του. Ἄφησε λοιπὸν τὴν ἀλεποῦ καὶ βάλθηκε νὰ πιάσῃ μένα. Ἕνα μικρὸ κουνέλι, κιόλας, ἦταν πιὸ τρυφερὸς μεζὲς γιὰ τὰ δόντια του ἀπὸ μιὰ γέρικη ἀλεπού. Καὶ θὰ μ' ἔφτανε χωρὶς ἄλλο, γιατὶ ὁ μπάρμπα-Γιάννης ἔτρεχε καλὰ κι' ἦταν ἀκούραστος, ἂν δὲν γινόταν ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἕνα θαῦμα:

Κάποιος ἔπεσε πάνω μου, καθὼς ἔτρεχα, μἄρπαξε γερὰ ἀπ' τὴ ράχη καὶ μὲ σήκωσε ψηλὰ στὸν ἀέρα!

Θάταν πολὺ δυνατός, πολὺ φοβερὸς αὐτὸς ὁ κάποιος, γιατὶ κι' ὁ ἴδιος ὁ λύκος τὸν φοβήθηκε καὶ πισοδρόμησε οὐρλιάζοντας.

Ἐγὼ ἀνέβαινα, ἀνέβαινα, σὰν ἀεροπόρος κρεμασμένος ἀπ' τὸ ἀεροπλάνο του. Ποῦ θὰ ἔφτανα; Τί θὰ γινόμουν; Τὰ χέρια ἐκεῖνα, τὰ σιδερένια, μὲ κρατοῦσαν τόσο σφιχτά!..

Ἄξαφνα ἄκουσα ἕνα μπούμ! Κι' ἀμέσως τὰ σιδερένια χέρια μ' ἄφησαν.

Γκρεμίστηκα ἀπὸ μεγάλο ὕψος, μὰ δὲν ἔπαθα μεγάλα πράγματα. Γιατὶ ἔπεσα πάνω — τί τύχη! — σὲ μιὰ παχειὰ καὶ μαλακὴ πολυθρόνα. Αὐτὸ θὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω σὲ λίγο. Τώρα θὰ σᾶς πῶ ποιὸς ἦταν ὁ δυνατὸς ποὺ μὲ εἶχε σηκώσει στὸν ἀέρα:

Ἦταν ὁ κὺρ-Γάμψας, ὁ ἀετός. Ἕνας κότσυφας, ποὺ εἶχε ἰδεῖ ὅλη τὴ σκηνή, μοῦ τὸ εἶπε ὕστερα. Ὁ ἀετὸς μὲ γλύτωσε ἀπ' τὰ δόντια τοῦ λύκου, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὲ πάῃ στὴ φωλιά του, κεῖ πάνω στοὺς βράχους, νὰ μὲ κομματιάσῃ καὶ νὰ μὲ μοιράσῃ στ' ἀετόπουλα. Εὐτυχῶς βρέθηκε κάπου-ἐκεῖ ἕνας κυνηγός, ποὺ τὸν πυροβόλησε, τὸν πλήγωσε καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ μ' ἀφήσῃ. Ἡ τουφεκιὰ τοῦ κυνηγοῦ, τοῦ σωτήρα μου, ἦταν ἐκεῖνο τὸ «μπούμ» ποὺ εἶχ' ἀκούσει.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Υ. Γ.—Στὸ προηγούμενο φυλλάδιο, ἡ πρώτη μου εἰκόνα τυπώθηκε κατὰ λάθος ἀνάποδα κι' ἔγινε... μαγική. Γυρίστε την, γιὰ νὰ μὲ ἰδῆτε μέσα στὴν κουφάλα τοῦ δέντρου...

ΤΟ ΑΝΕΛΠΙΣΤΟ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ

ΠΟΛΩΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

— Εἶναι τόσο δύσκολο, εἶπε, μπαίνοντας ἀπ' τανοιχτὸ παράθυρο, ἡ μέλισσα, ποὺ δίχως τη βοήθειά μου δὲ θὰ τὸ κατάφερνες ποτέ. Τόσο πολὺ μοιάζουμε μεταξύ μας, ποὺ ὁ πατέρας μας δὲ μᾶς ξεχωρίζει παρὰ ἀπὸ κάτι σημάδια τῆς φορεσιᾶς μας.

— Τί πρέπει, λοιπόν, νὰ κάμω;

— Θὰ σοῦ πῶ ἀμέσως. Ἡ μικρότερη θάναι ἐκείνη ποὺ στὸ φρύδι της θὰ κάθεται μιὰ μυγίτσα. Δόσε προσοχὴ σαὐτό.

Καὶ δίχως νὰ πάρῃ, τούτη τὴ φορά, τὴν ἀνθρώπινη μορφή, ἡ μικρὴ μέλισσα πέταξε ἀνάλαφρα κι' ἔφυγε.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Κοστιέϊ ξαναφώναξε τὸ βασιλόπουλο. Οἱ κόρες του ἦταν κιόλας ἀραδιασμένες καὶ φορούσανε ὅλες τὴν ἴδια κι' ἀπαράλλαχτη φορεσιά. Ὁ Κοστιέϊ δὲν ἤξερε πῶς μιὰ ἀπ' τὶς κόρες του ἐνδιαφέροταν γιὰ τὸ βασιλόπουλο· μὰ δὲν εἶχε ἐμπιστοσύνη σὲ κανένα, γι' αὐτὸ εἶπε καὶ τοὺς βγάλανε τὶς κορδέλλες καὶ τὰ σημάδια, ποὺ μ' αὐτὰ ξεχώριζε τὴ μιὰ ἀπ' τὴν ἄλλη. Μόνο εἶχε σημαδέψει πρωτύτερα τὴ θέση ποὺ στεκόταν ἡ μικρότερη.

Τὸ βασιλόπουλο τὶς κοίταξε κατάπληχτος ἀπ' τὴν ἀπόλυτη ὁμοιότητά τους. Δυὸ φορὲς πέρασε μπροστά τους χωρὶς νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ συφωνημένο σημάδι. Τὴν τρίτη φορά, ἐπιτέλους, εἶδε τὴ μυγίτσα.

— Νά την ἡ μικρότερη! εἶπε.

— Πῶς διάβολο τὸ μάντεψες; φώναξε μὲ μανία ὁ Κοστιέϊ. Ἐδῶ κρύβεται κάποια μαγεία! Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, θὰ σὲ δοκιμάσω μὲ διαφορετικὸ τρόπο, Χαθῆτε ἀπ' ἐδῶ ἐσεῖς! Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ μένετε ἐδῶ καὶ νὰ μὲ κατασκοπεύετε.

Σὰν φύγανε τὰ κορίτσια, ξανάρχισε:

— Θὰ ξανάρθῃς σὲ τρεῖς ὧρες καὶ μπροστά μου θὰ δείξῃς τὴν ἱκανότητά σου. Θ' ἀνάψω ἕν' ἀχυροκάλαμο, καὶ πρὶν νὰ καῇ, πρέπει νἄχῃς κάμει ἕνα ζευγάρι μπόττες. Διαφορετικὰ θὰ πεθάνῃς.

Καταλυπημένος, ὁ Ἀνέλπιστος γύρισε στὴν κάμαρα. Ἡ μικρότερη κόρη τοῦ Κοστιέϊ ἦταν κιόλας ἐκεῖ μὲ ἀνθρώπινη μορφή.

— Γιατ' εἶσαι συλλογισμένο, ὄμορφό μου βασιλόπουλο;

— Πῶς νὰ μὴν εἶμαι λυπημένος, ὅταν ὁ πατέρας σου θέλει νὰ τοῦ κάμω ἕνα ζευγάρι μπόττες ὅσο νὰ γυρίσῃ νὰ δῇ; Παπουτσῆς εἶμ' ἐγώ; Μὰ κι' ἂν ἤμουν, θὰ μποροῦσα σὲ δυὸ δευτερόλεπτα νὰ ἑτοιμάσω ἕνα ζευγάρι παπούτσια;

— Τί λογαριάζεις νὰ κάμῃς; ρώτησε τὸ κορίτσι.

— Ὄχι μπόττες βέβαια· μὰ ἂν πρόκειται νὰ πεθάνω, ἔστω! μιὰ φορὰ πεθαίνει κανείς.

— Ὄχι, δὲ θὰ πεθάνῃς! Δὲ μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω νὰ κάμῃς ἕνα πρᾶγμα ἀδύνατο, μὰ θὰ προσπαθήσω νὰ σὲ σώσω. Ἄς φύγουμε: ἢ θὰ γλυτώσουμε, ἢ θὰ πεθάνουμε μαζί.

Ἔπρεπε νὰ κερδίσουνε καιρό, γιατὶ ὁ βασιλιᾶς τοῦ Κάτω Κόσμου εἶχε γρήγορα ἄλογά, γιὰ νὰ προφταίνῃ ὅποιον κυνηγοῦσε. Μὲ λίγο χῶμα, ποὺ μὲ σάλιο τὸ κάμε πηλὸ καὶ τὸν ἔπλασε στὰ δάχτυλά της, ἔκαμε στὸ λεφτὸ ἡ κοπέλλα ἕνα ψεύτικο ἀνθρωπάκι, μὰ ποὺ εἶχε ζωὴ λίγων ὡρῶν. Ὕστερα βγῆκε μὲ τὸ βασιλόπουλο ἀπ' τὴν κάμαρα, ἀφίνοντας μέσα τὸ ἀνθρωπάκι, ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ πέταξε τὸ κλειδὶ μακριά. Κρατούμενοι ἀπ' τὸ χέρι, ὀψώθηκαν γρήγορα μαζὶ καὶ βγῆκαν ἀπ' τὴν ἄβυσσο, στὸ ἴδιο μέρος ἀπ' ὅπου εἶχαν ἄλλοτε κατεβεῖ.

Ξανάδανε τὴ θάλασσα, τοὺς καλαμιῶνες τῆς ὄχθης καὶ τὸ λιβάδι· μέσ' στὰ ψηλὰ χόρτα πηδοῦσε τάλογο τοῦ βασιλόπουλου. Μόλις εἶδε τὸν ἀφέντη του, χλιμίντρισε κι' ἔτρεξε κοντά του. Ὁ Ἀνέλπιστος πήδησε στὴ σέλλα, πῆρε τὴ βασιλοπούλα στὰ καπούλια καὶ τάλογο ξεκίνησε, γρήγορο σὰ βέλος.

Ὁ Κοστιέϊ, μὴ βλέποντας τὸ βασιλόπουλο νἄρχεται τὴν ὡρισμένη ὥρα, ἔστειλε νὰ ρωτήσουν γιατὶ ἀργοῦσε. Οἱ ὑπηρέτες βρήκανε τὴν πόρτα κλειστή· χτυπήσανε πολλὲς φορὲς καὶ φωνάξανε μόλη τους τὴ δύναμη. Ἐπιτέλους μιὰ φωνή, πίσω ἀπ' τὴν πόρτα τοὺς ἀπάντησε:

— Μιὰ στιγμή.

Ἦταν τὸ χωματένιο ἀνθρωπάκι ποὺ μιλοῦσε μὲ τὴ φωνὴ τοῦ βασιλόπουλου.

Οἱ ὑπηρέτες γυρνοῦν καὶ φέρνουν τὴν ἀπάντηση στὸν Κοστιέϊ. Περιμένει. Τὸ βασιλόπουλο δὲν ἔρχεται. Στέλλει νὰ τὸν ξαναφωνάξουν κι' ἡ ἴδια φωνὴ ἀπαντᾶ:

—Ἔρχομαι!

Ὕστερ' ἀπὸ τούτη τὴν ἀπάντηση, ὁ Κοστιέϊ κάνει λίγη ὑπομονή· ἀκόμα τὸ βασιλόπουλο δὲ φαίνεται.

— Δὲν πιστεύω νὰ θέλῃ νὰ παίξῃ μαζί μου; φώνάζει τὸ τέρας ἀγριεμμένο. Τρεχάτε, σπάσετε τὴν πόρτα τῆς κάμαρά του καὶ φέρετέ μου τὸν ἐδῶ ἀμέσως!

Οἱ ὑπηρέτες τρέχουνε, σπάζουνε τὴν πόρτα, μπαίνουνε μέσα... Κανείς. Καὶ τὸ ἀνθρωπάκι ἔσκασε στὰ γέλια!

Τὸν Κοστιέϊ, σὰν τὄμαθε, τὸν ἔπιασε φοβερὸς θυμός· πρόστάζει τοὺς ἀνθρώπους του νὰ τρέξουν νὰ τὸν κυνηγήσουν: ἀλλοίμονό σας, τοὺς λέει, ἂν δὲν τὸν φέρετε πίσω. Πηδᾶνε στάλογα καὶ ξεκινᾶνε.

Μέσ' στὸ τρελλό τους τρέξιμο, τὸ βασιλόπουλο καὶ τὸ κορίτσι σὰν νἄκουσαν ξοπίσω τους μακρινὸ ποδοβολητὸ ἀλόγου. Ὁ Ἀνέλπιστος πηδᾶ ἀπ' τἄλογό του καὶ κολλᾶ ταῦτί του στὸ χῶμα:

— Σίγουρα, λέει, μᾶς κυνηγᾶνε.

—Ἄς μὴ χάνουμε, λοιπόν, καιρό.

Στὴ στιγμὴ ἡ κοπέλλα ἔγινε ποτάμι. Τὸ βασιλόπουλο τἄλλαξε σὲ γεφύρι, τἄλογο σὲ κοράκι, καὶ τὸ μεγάλο δρόμο τὸν ἔκαμε νὰ χωρίζεται πέρ' ἀπ' τὸ γεφύρι σὲ τρεῖς διαφορετικοὺς δρόμους.

Ἦταν ὅλα τοῦτα φαντασίες, ποὺ τίς δημιουργοῦσε μὲ τὴ μαγική της δύναμη καὶ γιὰ λίγο καιρό. Οἱ καβαλλάρηδες ποὺ τοὺς κυνηγούσανε, σὰ φτάσανε στὸ γεφύρι, δὲν ξέρανε ποιὸ δρόμο νὰ πάρουνε: Τρεῖς δρόμοι ἀρχίζουν ἀπὸ κεῖ, δίχως κανένα δέντρο, ἔτσι ποὺ μποροῦσες νὰ κοιτάξῃς στὴν πιὸ μακρινὴ ἀπόσταση· κι' ὅμως οὔτε τὸ παραμικρὸ σημάδι ἀπ' τὰ φευγᾶτο βασιλόπουλο φαινόταν. Τί νὰ κάμουν; Μὲ σκυμμένο κεφάλι, γυρίσανε στὸ βασίλειο τοῦ Κάτω-Κόσμου.

Ὁ Κοστιέϊ τοὺς περίμενε γεμᾶτος ἀνησυχία. Εἶχε ἀνακαλύψει πῶς ἔλειπε ἡ μικρότερη ἀπ' τὶς κόρες του, κι' ἦταν σίγουρος πῶς ἔφυγε μὲ τὸ βασιλόπουλο.

Βλέποντας τοὺς καβαλλάρηδες νὰ γυρίζουν ἄπραχτοι, ἔβγαλε φωνὲς σὰ μαγιασμένος.

Ὕστερα τοὺς ἔβαλε νὰ τοῦ ποῦνε τὰ καθέκαστα.

— Βλάκες! τοὺς λέει, τὸ γεφύρι καὶ τὸ ποτάμι ἦταν τὸ βασιλόπουλο κι' ἡ κόρη μου! ξαναφύγετε στὴ στιγμή!

Ξαναπῆραν τὸ δρόμο, ξεφρενιασμένοι. Ὅπως θὰ τὸ σκεφθῆκατε, οἱ φευγάτοι δὲν τοὺς περίμεναν· μὰ δὲ μποροῦσαν νὰ παλαίψουν μαζί τους στὴ γρηγοράδα.

—Ἀκούω ποδοβολητό, λέει τὸ κορίτσι.

Τὸ βασιλόπουλο, πηδῶντας ἀπ τἄλογο, ἔβαλε πάλι τ' αὐτί του στὸ χῶμα.

— Ναί, αὐτοί εἶναι. Πλησιάζουν.

Κι' ἀμέσως κι' αὐτοὶ καὶ τἄλογό τους χάνονται· γίνονται τρεῖς πελώριες βαλανιδιές, κι' οἱ βαλανιδιὲς αὐτὲς πληθαίνουν, περιτριγυρίζονται μ' ἄλλα δέντρα, θάμνους καὶ χαμόκλαδα. Εἶν' ἕνα δάσος σκοτεινό, ὅπου διασταυρώνονται πλῆθος μονοπάτια. Εἷς ἕν' ἀπ' αὐτὰ λὲς κι' ἀκοῦς τὸ ποδοβολητὸ κάποιου ἀλόγου. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κοστιέϊ φθάνουν, χύνονται στὸ δάσος καὶ συνεχίζουν τὸ κυνήγι τους, γιατὶ μπροστά τους, ἐξαιτίας μιᾶς καινούργιας μαγείας, φεύγει ἕν' ἄλογο φανταστικὸ μὲ τὸ βασιλόπουλο καὶ τὴν κοπέλλα. Οἱ καβαλλάρηδες τρέχουν, τρέχουν, καὶ πάντα, γύρω τους, βλέπουν τὸ πυκνὸ δάσος καί, μπροστά τους τὸ ζευγάρι ποὺ φεύγει. Ὅπου νἄναι τὸ φτάνουν... Ἄξαφνα κι' ἄλογο καὶ ζευγάρι χάθηκαν. Ποῦ πῆγαν; Οἱ καβαλλάρηδες κοιτάζουν παντοῦ ἕνα γύρο. Ξαναβρίσκονται στὸ ἔμπα τοῦ δάσους πεθαμένοι ἀπ' τὴν κούραση.

Καταντροπιασμένοι ξαναγύρισαν στὸν Κοστιέϊ. Μαθαίνοντας πῶς ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ κυνήγι τους πῆγε χαμένο, ὁ βασιλιὰς τοῦ Κάτω-Κόσμου φώναξε μεθυσμένος ἀπ' τὸ θυμό του:

—Ἕν' ἄλογο! ἕν' ἄλογο! θὰ τρέξω ὁ ἴδιος νὰ τοὺς πιάσω.

Κι' ἔφυγε βγάζοντας ἀφροὺς ἀπ' τὴν ὀργή του.

Τὸ δάσος εἶχε χαθεῖ. Οἱ δραπέτες ἔτρεχαν μ' ὅλη τὴ γρηγοράδα τοῦ ἀλόγου τους. Μὰ τ' ἄλογο τοῦ Κοστιέϊ ἦταν πολὺ πιὸ γρήγορο.

— Θ-κρρῶ πῶς μᾶς κυνηγᾶνε, εἶπε ἡ κοπέλλα.

— Ναί!

— Κι' αὐτὴ τὴ φορὰ εἶν' ὁ ἴδιος ὁ Κοστιέϊ. Μά, ἐκεῖ ποὺ θὰ βρεθῇ ἡ πρώτη ἐκκλησιά, τελειώνει ἡ δύναμή του. Δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ πιὸ πέρα. Δόσε μου τὸ μκλαματένιο σου σταυρό.

Τὸ βασιλόπουλο βγάζει τὸ σταυρό, δῶρο τῆς μητέρας του. Ἡ κοπέλλα ἀλλάζει τ' ἄλογο σ' ἐκκλησιά, ἡ ἴδια γίνεται καμπαναριὸ ποὺ ὑψώνεται πρὸς τὸν οὐρανό, στὴν κορφή του ὁ μαλαματένιος σταυρὸς ἀστράφτει στὸν ἥλιο. Τὴν ἴδια ὥρα τὸ βασιλόπουλο γίνεται ἕνας γερο-καλόγερος μὲ κάτασπρα γένια. Ὁ Κοστιέϊ φτάνει:

— Μὴν εἶδες, καλόγερε, ἕνα ζευγάρι πάνω σ' ἕνα ἄλογο;

— Πῶς! ὁ Ἀνέλπιστος, τὸ βασιλόπουλο, πέρασε, πρὶν λίγη ὥρα, ἀπὸ δῶ μὲ τὴν κόρη σου, βασιλιὰ Κοστιέϊ. Μπήκανε στὴν ἐκκλησιά, παραγγείλανε μιὰ λειτουργία γιὰ τὴν ὑγειά σου, καὶ μὲ παρακάλεσαν νὰ σοῦ πῶ χαιρετίσματα, ἂν τύχαινε νὰ περάσῃς ἀπ' ἐδῶ. Τώρα πρέπει νἄναι μακριά.

Ἀκούοντας αὐτὴ τὴν ἀπάντηση, εἰπωμένη μὲ μιὰν ἡσυχη βεβαιότητα, ὁ Κοστιέϊ δὲν ὑποψιάστηκε διόλου τὸ ψέμμα. Ἀναγκάστηκε, μὲ τὴ σειρά του, νὰ γυρίσῃ πίσω, πνίγοντας τὸ θυμό του καὶ σκληρὰ ταπεινωμένος.

Οἱ δραπέτες μπορούσανε τώρα καὶ ταξίδευαν ἥσυχοι, δίχως κανένα φόβο γιὰ τὴν τύχη τους· γιατὶ ὅποιος ξεφύγει ἀπ' τὶς φοβερὲς δαγκάνες τοῦ Κοστιέϊ μιὰ φορά, δὲν ἔχει τίποτα νὰ φοβᾶται ἀπ' αὐτὸν κι' ἂν ἀκόμα τὸν ξανασυναντήσῃ.

Τὸ βασιλόπουλο κι' ἡ νέα φτάσανε σὲ λίγο στοὺς γονεῖς τοῦ Ἀνέλπιστου, ποὺ τοὺς δεχτήκανε τρελλοὶ ἀπὸ εὐτυχία. Ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες, γιορτάσανε τὸ γάμο τους, ποὺ ποτὲ δὲν ξανάγινε ὅμοιος, τόσο χαρούμενος καὶ μεγαλόπρεπος.

(Μετάφραση) ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΜΟΖΑΡΤ

Γεννήθηκε στὸ Σαλτσβούργο στὶς 27 Ἰανουαρίου 1756. Κατὰ τὴ συνήθεια τοῦ τόπου του καὶ τοῦ καιροῦ του, εἶχε πολλὰ βαφτιστικὰ ὀνόματα: Ἰωάννης Χρυσόστομος, Βόλφγκαγκ, Θεόφιλος. Ἀλλὰ τὸν φώναζαν Βόλφγκαγκ. Ὁ πατέρας του, ὁ Λεοπόλδος Μόζαρτ, ἦταν κι' αὐτὸς μουσικὸς κι' εἶχε κάποια θέση στὴν ἐκκλησία τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ παλατιοῦ.

Ποτὲ παιδὶ δὲν ἔδειξε πρωϊμότερη καὶ δυνατότερη κλίση στὴ μουσική. Ἦταν μόλις τριῶν χρονῶν, ὅταν τὰ μαθήματα ποὺ ἔπαιρνε ἡ μεγαλύτερη ἀδελφή του, ἡ Μαριάννα Μόζαρτ, κίνησαν τὴν προσοχή του πρὸς τὸ κλαβεσίνο (ἔτσι λεγόταν τὸ πιάνο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης). Ἡ εὐτυχία του ἦταν νὰ τὸ χτυπᾷ μὲ τὰ δαχτυλάκια του, γυρεύοντας νότες ταιριαστές, καὶ δὲν περιγράφεται ἡ χαρά του ὅταν πετύχαινε δυὸ ποὺ νἀποτελοῦν ἁρμονία.

Τεσσάρων χρονῶν, δὲν ἤξερε μόνο νὰ παίζῃ τὸ κλαβεσίνο σὰν ἀληθινὸς βιρτουόζος—«δεξιοτέχνης» ποὺ λένε-ἀλλὰ καὶ νὰ συνθέτῃ ὁ ἴδιος μενουέτα, ποὺ τἀνακάλυψε κατόπι καὶ τὰ δημοσίευσε κάποιος βιογράφος του. Φανταστῆτε λοιπόν: τὸ ἔργο τοῦ Μόζαρτ, τὸ τεράστιο αὐτὸ ἔργο, ἀρχίζει ἀπὸ κομμάτια ποὺ ὁ μεγαλοφυὴς μουσικὸς τὰ ἐσύνθεσε ὅταν ἦταν νήπιο!

Ὅ,τι ἄρχισε ἡ φύση τὸ συμπλήρωσε ἡ ἀγωγή. Ὁ Λεοπόλδος Μόζαρτ,—μουσικὸς διακεκριμένος, ποὺ μᾶς ἄφησε μιὰ καλὴ μέθοδο βιολιοῦ κι' ἐγνώριζε κατὰ βάθος τὴν ἐκκλησιαστικὴ μουσική—εἶχε πλήρη συναίσθηση τῆς ἀποστολῆς ποὺ τοῦ ἀνέθετε ὁ Θεός, χαρίζοντάς του τέτοιο παιδί. Καὶ μὲ ἀληθινὴ εὐλάβεια πρὸς τὸ θεῖο αὐτὸ δῶρο, ἀνέλαβε τὴν ἀγωγὴ τοῦ μικροῦ Βόλφγκαγκ. «Μπορῶ νὰ βελαιώσω—γράφει κάπου ὁ εὐτυχισμένος πατέρας—ὅτι ὁ Θεὸς κάνει καθημερινῶς νέα θαύματα μ' αὐτὸ τὸ παιδί». Δὲν θέλησε οὔτε νὰ τὸ μπολιάσῃ. Καὶ δικαιολόγησε τὴν ἄρνηση του γράφοντας: «Θὰ ἰδοῦμε ἔτσι ἂν ὁ Θεός, ποὺ ἔφερε στὸν κόσμο αὐτὸ τὸ θαῦμα τῆς φύσης, θέλῃ νὰ τὸ ἀφήσῃ ἐδῶ ἢ νὰ τὸ πάρῃ πίσω». Μ' αὐτὴ τὴν ὡραία πίστη, ὁ φτωχὸς μουσικὸς τοῦ Σαλτσβούργου—γιατὶ ἡ θέση του στὸ ἀρχιεπισκοπεῖο δὲν εἶχε μεγάλο μισθὸ κι' ἀναγκαζόταν νὰ δίνῃ καὶ μαθήματα βιολιοῦ—τἄφησε ὅλα, γιὰ νὰ διδάσκῃ μόνο τὴν κόρη του καὶ τὸ γιό του. Ἀλλὰ

πόσο ἱκανοποιήθηκαν οἱ θυσίες του! Γιατί κι' ἡ Μαριάννα ἔγινε λαμπρὸς μουσικός, κι' ὁ Βόλφγκαγκ «ὁ θεῖος Μόζαρτ»...

Ὁ μικρὸς ἐσπούδαζε μὲ τὸν ἴδιο ζῆλο ποὺ ἄλλα παιδιὰ ἔχουν μόνο γιὰ τὰ παιχνίδια τους. Εἶχε κλίση καὶ στὰ μαθηματικὰ καί, μόλις ἔμαθε τὰ πρῶτα στοιχεῖα, γέμιζε μὲ ἀριθμοὺς τὰ τραπέζια, τὶς καρέκλες, τοὺς τοίχους, ἀκόμα καὶ τὸ ταβάνι τῆς κάμαράς του! Τάφησε ὅμως γρήγορα γιὰ νὰφοσιωθῆ ὅλος στὴ μουσική του. Ἡ σπουδή της δὲν εἶχε γι' αὐτὸν δυσκολίες. Μιὰ μέρα ὁ πατέρας του τὸν ἔπιασε νὰ γράφη ἕνα κοντσέρτο γιὰ κλαβεσῖνο, καὶ μὲ μεγάλη του ἔκπληξη εἶδε πὼς ἡ σύνθεση ἦταν γραμμένη μὲ ὅλους τοὺς κανόνες· μόνο ποὺ ἦταν ἀδύνατο νὰ παιχτῆ...

Ἀντίθετα πρὸς ἄλλα παιδιά, ποὺ τὰ φυσικά τους προτερήματα τὰ κάνουν περήφανα κι' ἀκατάδεχτα, ὁ μικρὸς Βόλφγκαγκ ἦταν γεμάτος μετριοφροσύνη καὶ τρυφερότητα. «Μ' ἀγαπᾶτε;» συνήθιζε νὰ ρωτᾶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὸν τριγύριζαν· κι' ὅταν λάβαινε καταφατικὴ ἀπάντηση, τὰ μάτια του γέμιζαν δάκρυα. Τὴν εὐαισθησία αὐτὴ τὴν εἶχε σ' ὅλη του τὴ ζωή. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀναδείχθηκε μόνο μεγάλος καλλιτέχνης, ἀλλὰ καὶ καλὸς καὶ τίμιος ἄνθρωπος.

* * *

Τὸ 1762, ὁ Λεοπόλδος Μόζαρτ, θέλοντας νὰ μεταδώση καὶ σ' ἄλλους τὸν ἐνθουσιασμὸ ποὺ τοῦ γεννοῦσε ὁ Βόλφγκαγκ, πῆγε μὲ τὰ παιδιά του στὸ Μόναχο καὶ στὴ Βιέννη. Τὸ ταξίδι αὐτὸ ἦταν ἕνας θρίαμβος γιὰ τὸν ἐξάχρονο βιρτουόζο, ποὺ εἶχε κιόλα τόση χάρη κι' εὐγένεια. Ὁ αὐτοκράτορας Φραγκίσκος Α', ἀφοῦ ἐθαύμασε πρῶτα τὸ ἔκτακτό του παίξιμο, τοῦ εἶπε, γιὰ νὰστειευθῆ, ἂν μποροῦσε νὰ παίξη μ' ἕνα δάχτυλο καὶ σὲ κλαβεσίνο σκεπασμένο. Ὁ μικρὸς τὸ πῆρε στὰ σοβαρὰ καὶ εἶπε: «Θὰ προσπαθήσω!». Κι' ἀφοῦ τοῦ σκέπασαν τὰ κόκκαλα τοῦ κλαβεσίνου, ἔπαιζε μὲ τὸ ἕνα δάχτυλο θαυμάσια.

Γρήγορα ἔγινε τὸ χαϊδεμένο παιδὶ τῆς αὐλῆς. Οἱ περήφανοι Ἀψβοῦργοι ἦταν μαζί του καταδεχτικοί. Ντυμένος μιὰ στολὴ μενεξελιὰ χρυσοκέντητη, ποὺ τοῦ τὴν ἔκαμε ὁ μικρὸς ἀρχιδούκας Μαξιμιλιανός, ἦταν ἡ χαρὰ τῆς αὐτοκρατόρισσας Μαρίας-Θηρεσίας καὶ τῶν θυγατέρων της.

Ἡ εὐαισθησία ποὺ εἴπαμε, ἦταν τὸ κυριώτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ μικροῦ Μόζαρτ. Τὴ φανερώνουν πολλὰ ἐπεισόδια τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. Μιὰ μέρα, στὸ παλάτι τῆς Βιέννης, δυὸ ἀρχιδούκισσες τὸν τριγύριζαν στὶς γαλερίες. Ὁ μικρὸς γλύστρησε στὸ παρκέτο, κερωμένο καὶ γυαλιστερὸ σὰν τὸν καθρέφτη. Ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρχιδούκισσες ἀδιαφόρησε. Ἡ ἄλλη, ποὺ ἦταν ἡ Μαρία-Ἀντουανέττα — ἡ μέλλουσα βασίλισσα τῆς Γαλλίας, ἡ δυστυχισμένη, — τὸν σήκωσε καὶ τὸν χάϊδεψε. Τὸ παιδὶ τῆς εἶπε: «Εἶστε καλή, θὰ σᾶς πάρω γυναῖκα μου!». Ὅταν ἡ αὐτοκρατόρισσα ἔμαθε, τὸ ἐπεισόδιο καὶ ρώτησε τὸν Μόζαρτ πῶς τοῦ ἦλθε αὐτὴ ἡ ἰδέα, «Ἀπὸ εὐγνωμοσύνη — τῆς ἀποκρίθηκε τὸ παιδὶ — αὐτὴ φάνηκε καλὴ σὲ μένα, ἐνῶ ἡ ἄλλη δὲ νοιάστηκε καθόλου».

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κλαβεσίνο, ποὺ ἦταν τὄργανό του, ὁ μικρὸς Μόζαρτ ἔπαιζε καὶ βιολί. Εἶχε μάθει μονάχος του, παίζοντας γιὰ διασκέδαση σ' ἕνα βιολάκι ποὺ τοῦ εἶχε ἀγοράσει ὁ πατέρας του στὴ Βιέννη. Μιὰ μέρα, ποὺ αὐτὸς μὲ δυὸ συναδέλφους του ἐπρόκειτο νὰ δώσουν ἕνα τερτσέτο, ὁ Βόλφγκαγκ ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ λάβη μέρος κι' αὐτὸς μὲ τὸ βιολάκι του. Πῶς ἦταν δυνατό, χωρὶς νὰ ξέρη; Ὁ πατέρας ἀρνήθηκε, ὁ μικρὸς ἔβαλε τὰ κλάματα, ὁ πατέρας ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήση. Καὶ φαντασθῆτε πιὰ τὴν ἔκπληξη τῶν τριῶν βιολιστῶν, ὅταν ἄκουσαν τὸ μικρὸ νὰ παίξη μαζί τους σὰν τὸν καλύτερο!

Τὰ ταξίδια τοῦ Λεοπόλδου Μόζαρτ μὲ τὰ δυὸ παιδιά του ἐξακολούθησαν. Ξαναπῆγαν στὸ Μόναχο, ἔπειτα στὴ Μανχάϊμ, στὴ Φραγκφούρτη, στὴν Κολωνία καὶ καθεξῆς. Παντοῦ ὁ μικρὸς βιρτουόζος γινόταν τὸ ἀντικείμενο τοῦ πιὸ ζωηροῦ θαυμασμοῦ. Κι' ἀπὸ πόλη σὲ πόλη, ἀπὸ κοντσέρτο σὲ κοντσέρτο, ἔφτασαν στὶς Βρυξέλλες. Ἀλλὰ ἦταν πλουσιώτεροι σὲ δῶρα παρὰ σὲ χρήματα. Ἰδοὺ τί ἔγραφε ὁ πατέρας τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1763: «Μποροῦμε νὰνοίξουμε μαγαζὶ ἀπὸ σπαθιά, ντανταλλες, μαντίλλιες, ταμπακιέρες. Ἀφήσαμε ἕνα μεγάλο κιβώτιο στὸ Σαλτσοῦργο γεμᾶτο ἀπ' τοὺς θησαυροὺς μας. Ἀλλὰ χρήματα τίποτα!»

(Ἀκολουθεῖ) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

ΤΟ ΚΑΜΑΡΙ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

(Ἀνεκοινώθη ἀπὸ τὸ Λυσόχαρτο)

ΜΑΡΜΑΡΥΓΕΣ

Κάθε ὄν ποὺ δὲν ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ εἴδους του, μᾶς φαίνεται παράξενο κι' ἄσχημο: Ἄντρας σπανός, γυναῖκα μὲ μουστάκι, τριαντάφυλλο ποὺ δὲ μυρίζει, σκόρδο ποὺ δὲν καίει...

* * *

Ἡ κίνηση τοῦ παιχνιδιοῦ ἡδονὴ γιὰ τὸ παιδί· ἡ ἀνάπαυση, ἡ ἀκινησία, ἡδονὴ γιὰ τὸ γέρο.

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

[Ἀπὸ ἀνέκδοτα χειρόγραφά του]

Η ΜΙΚΡΗ ΑΓΝΩΣΤΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ L. DE KERANY

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἀνασήκωσε ἕνα κιβώτιο πολὺ βαρύ, ἔγειρε ἀνάλαφρα, καὶ τότε ἐπακολούθησε ἕνα τρίξιμο, ἕνα πέσιμο, ἕνα δυνατὸ ξεφωνητό, κι' ἔπειτα ὁ κρότος ἑνὸς πανιοῦ ποὺ ξεσκίζεται. Ἀπὸ τὸν ὥραιο ἐκεῖνο πίνακα δὲν ἀπόμειναν παρὰ τὰ λείψανά του.

Γιὰ ἕνα λεπτό, μονάχα ἕνα, ἡ Σολὰνζ κοίταξε κατατρομαγμένη τὸ ἔργο της. Τὰ ξαδέρφια της βρέθηκαν ἀμέσως κοντά της.

— Ὦ! Σολάνζ, τί δυστύχημα!

Ὁ Φίλιππος τὴν κοίταξε στὸ πρόσωπο καλὰ καὶ πρόσθεσε μὲ σοβαρὴ φωνή:

— Τὸ κανες ξεπίτηδες!

Αὐτὴ τὴ φορά, ἡ φταίχτρα γίνηκε χλωμή. Ἔνιωθε μιὰ μεγάλη ντροπὴ γιατὶ τὴ μάντεψαν. Ὡστόσο δοκίμασε νὰ ὑπερασπιστῆ τὸν ἑαυτό της:

— Τὸ κιβώτιο μοῦ ξέφυγε ἀπ' τὰ χέρια.

— Ὁ θεῖος θὰ στενοχωρηθῆ, ὄχι λίγο σὰ μάθη αὐτὴ τὴν ἱστορία.

— Ἐσεῖς θὰ τοῦ τὴ διηγηθῆτε;

— Σώπα, καϊμένη!

— Ἔτσι εἶναι! Ὡραία δουλειὰ γιὰ τ' ἀγόρια νὰ μαρτυροῦν ἕνα κορίτσι!

— Μά, Σολάνζ...

— Δὲν ἔχει «μά, Σολάνζ...». Θὰ μὲ μαρτυρήσετε, ναὶ ἢ ὄχι;

— Μοῦ φαίνεται πὼς ἂν ἤμουν στὴ θέση σου, θὰ πήγαινα νὰ τὰ ὁμολογήσω ὅλα στὸ θεῖο.

— Γιὰ ποιὸ λόγο; Γιατὶ νὰ σκοτιζόμαστε τόσο πολὺ γιὰ ἕναν παλιὸ πίνακα ξεχασμένο στὴν ἀποθήκη; Εἴτε φαγωθεῖ ἀπ' τὰ ποντίκια, εἴτε κατατραφεῖ ἀπὸ ἕνα κιβώτιο, δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία, καὶ εἶμαι βέβαιη πὼς ὁ μπαμπᾶς δὲ θὰ μὲ μαλώση γιὰ ἕνα τόσο μικρὸ πρᾶγμα...

— Ὅμως...

— Ἔ, καλά, μαρτυρῆστε με!

Τὰ δυὸ ἀδέρφια κοιτάχτηκαν.

Στὸ κάτω-κάτω ἡ Σολὰνζ μποροῦσε νάχη δίκιο. Ἡ ἀπώλεια δὲν ἦταν σπουδαία. Ποιὸς θὰ παραπονιόταν γιὰ τὴν ἐξαφάνιση μιᾶς ζωγραφιᾶς ποὺ κανένας δὲν ἐνδιαφερότανε γι' αὐτή;

Ἄλλωστε ὁ ρόλος τοῦ καταδότη προξενοῦσε ἀποστροφὴ στὴ λεπτή τους ψυχή. Ἡ Σολὰνζ μποροῦσε νάναι ἥσυχη: δὲ θὰ τὄλεγαν τοῦ πατέρα της.

Ἡ Θυμιούλα δὲν εἶχε γιατρευτεῖ ἀκόμα. Ἦταν κατακόκκινη κι' εἶχε λίγον πυρετό. Τὸ ἀνέβασμα τὴν ἐκούρασε καὶ τὸ κεφάλι της τὴν πονοῦσε, χωρὶς νὰ ξέρη γιατί.

Τὸ βράδυ, πλαγιασμένη στὸ μικρό της ἄσπρο κρεβάτι, ὄμπλα στὴ μὶς Βαρβάρα, ὁπόφερε ἀπὸ φοβεροὺς ἐφιάλτες. Τῆς φαινόταν πὼς ἡ Σολὰνζ, ἐνῶ κατέστρεφε τὴν εἰκόνα, εἶχ' ἐρθεῖ σὲ σύγκρουση μ' ἕνα πρᾶγμα ζωντανὸ καὶ εἶχε σκοτώσει ἀπὸ ἀπερισκεψία τὴν ὡραία κυρία καὶ τὸ μικρὸ παιδί της...

Η'

Ἡ ὡραία κυρία

Ἕξη ἑβδομάδες πέρασαν καὶ ἡ ὑπόθεση αὐτὴ εἶχε σχεδὸν λησμονηθεῖ.

«Τὰ παιδιὰ ἄκουγαν καταγοητευμένα τὸ φαροφύλακα...»
(Σελ. 451, στ. γ'.)

Μονάχα ἡ Σολὰνζ τὴ θυμόταν ποῦ καὶ ποῦ καὶ εἶχε μείνει μέσα της κάποια τύψη. Εἶχε τὴ συναίσθηση πὼς εἶχε ἐνεργήσει σπρωγμένη ἀπὸ τὸ ἀπαίσιο πάθος τῆς ζήλειας. Μά, ἀντὶ νὰ διορθωθῆ ἀπ' αὐτό, ἐξερεθιζόταν ἀκόμα περισσότερο ἀπέντι τῆς Θυμιούλας, καὶ σὲ τελευταῖες μέρες ποὺ πέρασε ἡ Μικρὴ Ἄγνωστη στὸν πύργο δὲν τῆς ἄφησαν καλὲς ἀναμνήσεις.

Ἡ Θυμιούλα εἶχε γυρίσει τώρα στὴν καλύβα της. Ὁ Φίλιππος κι' ὁ Ροζὲ τῆς ἔκαναν συχνὲς ἐπισκέψεις, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἄρεσε στὴ Γκώτ. Ἡ γριὰ δὲν ἔπαυε νὰ λέη καὶ νὰ ξαναλέη πὼς δὲ θὰ βγαίνε τίποτε καλὸ γιὰ τὴ Θυμιούλα ἀπὸ τὴν οἰκειότητά της μὲ τὰ πλούσια ἐκεῖνα παιδιά.

Δὲν τολμοῦσε ὅμως νὰπαγορέψη τὴ συναναστροφή της μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ πύργου, καὶ σχεδὸν κάθε μέρα ἡ μικρὴ παρέα ἀνταμωνόταν στὴν ἀκρογιαλιά. Μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἰουλιανῆς καὶ τῆς ἀδερφῆς της, ἐπιδίδονταν στὸ ψάρεμα, ποὺ γινόταν ἀρκετὰ προσοδοφόρο ὅταν δέχονταν νὰ λάβουν μέρος μαζί τους ὁ Φαζιὸλ κι' ὁ Μουριέ.

Ὁ γέρο τελωνοφύλακας δειχνόταν πάντα πολὺ στοργικὸς στὴ Θυμιούλα καὶ μερικὲς φορὲς σταματοῦσε καὶ τὴν κοίταζε, δογκάνοντας τὰ μουστάκια του, σὰ νὰ ζητοῦσε νὰ μαντέψη τί σκέψεις εἶχε μέσα στὸ μυαλό της.

Ὕστερ' ἀπὸ τὸ πολυθρύλητο πέρασμα αὐτοῦ ποὺ τὸ λέγαν «τὸ καροτσάκι τοῦ θανάτου», ὁ Φαζιὸλ ἐπιδόθηκε μαζὶ μὲ τοὺς ἄντρες του σὲ μιὰν ἐντατικὴ ἐπαγρύπνηση τῆς ἀκτῆς· μὰ τὸ ἁμάξι-φάντασμα δὲ φαινόταν πιὰ πουθενὰ καὶ οἱ γιοὶ τῆς Γκὼτ εἶχαν γίνει ἀόρατοι. Ἡ μητέρα τους βεβαίωνε πὼς ἔφυγαν γιὰ μιὰ μακρινὴ ἐξοχή, ἀλλὰ κανένας δὲν τὸ πίστευε, καὶ λιγώτερο ἀπ' ὅλους ὁ Μουριέ, ποὺ δὲ δυσκολευόταν νὰ διακηρύττη κάθε τόσο πὼς θἀνακάλυπτε τὸ κλειδὶ τοῦ μυστηρίου.

Ἡ Γκὼτ ἤξερε καλὰ πὼς ὁ γερὸς αὐτὸς φαροφύλακας ἦταν ἕνας φοβερὸς ἀντίπαλός της. Γι' αὐτὸ τὸν ἐμισοῦσε μ' ὅλη τὴν καρδιά της καὶ δὲν σκεφτόταν τίποτ' ἄλλο παρὰ πὼς νὰ τοῦ κάμη κακό. Μ' αὐτὸ δὲν ἦταν καὶ τόσο εὔκολο πρᾶγμα.

Τίμιος στὴν ὑπηρεσία του ὅπως ἦταν ὁ Μουριέ, εἶχε κερδίσει τὴν ἐκτίμηση τῶν ἀνωτέρων του καὶ δὲν τοὺς ἔδινε ἀφορμὴ γιὰ παρατηρήσεις. Ὁ Φίλιππος τὸν ἀγαποῦσε πολὺ καὶ τὸν εἶχε βάλει νὰ τοῦ ἐξηγήση ὅλο τὸ μηχανισμὸ τοῦ περιστροφικοῦ φάρου.

Στὶς ἐπισκέψεις τοῦ αὐτὲς συνοδευόταν συχνὰ ἀπὸ τὴ Θυμιούλα, καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἄκουγαν γοητευμένα τὸ φαροφύλακα νὰ τοὺς ἀναφέρη τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν πλοίων ποὺ εἶχαν σωθεῖ χάρη στὴν ἀνακάλυψη τῶν φάρων.

— Θἄπρεπε νὰ ὑπάρχουν κι' ἄλλοι πολλοὶ ἀκόμα, εἶπε ἀναστενάζοντας ἡ Μικρὴ Ἄγνωστη. Ποιὸς ξέρει ἂν καὶ τὸ πλοῖο τῶν γονιῶν μου δὲ θὰ γλύτωνε ἀπὸ τὸ νυκτάγιο, ἂν τὸ ὁδηγοῦσε κάποιος φάρος...

Ὁ Φίλιππος τῆς ἔσφιξε τὸ χέρι μὲ συγκίνηση.

— Τὸ πῆρα κιόλας ἀπόφαση, τῆς εἶπε. Θὰ μπῶ στὸ Πολυτεχνεῖο καὶ θὰ βγῶ μηχανικὸς γιὰ νὰ κατασκευάζω καὶ νὰ διορθώνω καράβια.

Ὁ νεαρὸς μαθητὴς αἰσθανόταν γιὰ τὴ Θυμιούλα μιὰ ζωηρότατη συμπάθεια κι' ἕναν οἶκτο πολὺ βαθύν. Ἤξερε πὼς δὲ μποροῦσε νὰ κάνη τίποτε γι' αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸν ἐστενοχωροῦσε.

Εὐτυχῶς, δέκα λεφτὰ ἀργότερα, ἡ μικρὴ κόρη μὲ τὴν εὐθυμία τῆς ἡλικίας της εἶχε λησμονήσει ὅλες τὶς θλίψεις

τῆς, μέσα στὴ θέρμη ποὺ προκάλεσε τὸ φάρεμα τῶν καβουριῶν.

Ἐφοδιασμένοι μὲ μακριοὺς σπάγγους, ἀπ' ὅπου κρεμόνταν γιὰ δολώματα, μικρὰ κομμάτια κρέατος, τὰ παιδιὰ εἶχαν δοθεῖ ὁλόψυχα σ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι τὸ τόσο διασκεδαστικό, ἀφοῦ δὲν ἦταν ἀνάγκη κατὰ τὴ διάρκειά του νὰ μένουν σιωπηλά.

Οἱ φωνὲς διασταυρώνονταν δυνατὲς καὶ χαρούμενες:

— Τὸ δάγκασε!

— Προσοχή!

— Μὴν τ' ἀπολᾶτε!

— Φυλάξου ἀπ' τὶς δαγκάνες του!

Αὐτὴ ἡ τελευταία σύσταση ὅμως ἦρθε πολὺ ἀργά. Ὁ Ροζέ, ἀπερίσκεπτος μέσα στὴ βιάση του νὰ πιάσῃ τὴ λεία, ξέχασε νὰ λάβῃ τὶς στοιχειωδέστερες προφυλάξεις κι' ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ ποὺ ἀντήχησε γύρω στοὺς βράχους:

— Ἄ! τὸ παλιοκάβουρο!

Καὶ μ' ἓν' ἀξιολύπητο ὕφος ἔδειξε τὸ χέρι του, ποὺ γιὰ τὸ ἁρπαχτικὸ ζῶο εἶχε ἀντικαταστήσει πλουσιοπάροχα τὸ δόλωμα ποὺ τοῦ πρόσφερνε.

Οἱ συντρόφοι του ἔσκασαν στὰ γέλια. Μόνη ἡ καλὴ Θυμιούλα πῆγε νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ νὰ τὸν ἀπελευθερώσῃ.

— Ἀντὶ νὰ πιάσῃ, πιάστηκε ὁ καϊμένος! φώναξε μὲ κακεντρέχεια ὁ Φίλιππος. Ὁ Ροζὲ ψάρευε τὸν κάβουρα κι' ὁ κάβουρας ψάρεψε τὸ Ροζέ...

«— Ἄ, τὸ κακοκάβουρο!» (Σελ. 452, στ. α'.)

Ἡ Σολάνζ στεκόταν παράμερα. Δὲν ἤθελε νἠνιαχτεῖ μὲ τὴ χαρούμενη καὶ πολυθόρυβη συντροφιὰ τῶν ἄλλων. Ἄλλωστε θάταν ἀληθινὸ δυστύχημα γι' αὐτή, ἂν ἐχαλοῦσε τὴν ὡραία τσάκιση τοῦ φορέματός της καὶ μούσκευε τὰ ὡραῖα κίτρινα παπούτσια της. Τὸ βιβλίο ποὺ κρατοῦσε δὲν τὴ διασκέδαζε πιὰ καὶ χασμουριόταν.

Ἔξαφνα τράβηξε τὴν προσοχή της ὁ ἐρχομὸς δυὸ περιπατητῶν. Οἱ ξένοι ἦταν σπάνιοι σ' αὐτὸ τὸ ἔρημο μέρος κι' ἀξίζαν τουλάχιστο νὰ τοὺς παρατηρήσῃ κανείς.

Ἡ νέα γυναίκα ποὺ ἐρχόταν μαζί μ' ἕναν ἄντρα ἦταν μελαχροινὴ καὶ πολὺ ὡραία. Φοροῦσε ροῦχα πένθους καὶ μιὰ μαύρη σάρπα ἀνέμιζε γύρω ἀπ' τὸ καπέλλο της.

Ὁ σύζυγός της τῆς μιλοῦσε χαμηλόφωνα καὶ σιγὰ-σιγὰ πῆγε κοντὰ στὴ Σολάνζ:

— Θάχετε τὴν καλοσύνη, δεσποινίς, νὰ μᾶς δείξετε τὸ σπίτι τοῦ κ. Σαρσέν;

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἔδειχνε ἄνθρωπο μὲ πολὺ καλὴ ἀνατροφή. Ἐξάλλου ὁ ξένος ἦταν ντυμένος μὲ μιὰ ἀφόγη κομψότητα.

— Ὁ πατέρας μου λείπει ἀπὸ τρεῖς βδομάδες! ἀπάντησε ἡ Σολάνζ.

Ὁ νέα γυναίκα ἔβγαλε μιὰ ἀναφώνηση θλιμμένη:

— Ὦ, κι' ἤθελα τόσο πολὺ νὰ τὸν ἰδῶ!.. Μὰ ἀφοῦ εἶστε θυγατέρα του, μπορεῖτε ἴσως νὰ μᾶς δώσετε τὴν πληροφορία ποὺ ἤρθαμε νὰ ζητήσουμε. Ὁ παλιὸς κάτοχος τοῦ σπιτιοῦ ποὺ ἀγόρασε ὁ κ. Σαρσέν, ἦταν συγγενής μας. Πέθανε πρὶν ἀπὸ μερικοὺς μῆνες κι' ἐμαθα ἀπ' αὐτὸν πῶς εἶχε τὴν ἀπρονοησία νὰ συμπεριλάβῃ στὴν πώληση καὶ μιὰ προσωπογραφία, ποὺ δὲν ἔχει ἀξία παρὰ σὰν ἐνθύμιο καὶ ποὺ τὴν ἐπίστευά χαμένη. Θὰ τὴν ἔχετε προσέξει χωρὶς ἄλλο: παριστάνει μιὰ νέα γυναῖκα καὶ τὸ μικρὸ παιδί της...

Ἡ καρδιὰ τῆς Σολάνζ ἄρχισε νὰ χτυπᾷ δυνατά. Μιὰ νέα γυναῖκα καὶ τὸ μικρὸ παιδί της! Μὰ δὲν ἦταν ὁ πίνακας τοῦ σιτοβολῶνα, ἡ εἰκόνα ποὺ τὴν εἶχε καταστρέψει ἀπάνω στὸ θυμό της καὶ ποὺ πίστευε πῶς ποτὲ δὲ θὰ ξανάκουγε νὰ μιλᾶνε γι' αὐτή;

Θεέ μου, τί περιπέτεια ἦταν αὐτή! σκεφτόταν ἡ Σολάνζ.

Χάρη στὴν ἐχεμύθεια τῆς Θυμιούλας καὶ τῶν παιδιῶν, ὁ κ. Σαρσὲν καὶ ἡ μίς Βαρβάρα ἀγνοοῦσαν ὁλωσδιόλου τὸ σφάλμα της. Ἂν τὸ μάθαιναν ὅμως, θὰ θύμωναν πολύ. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε μὲ κάθε τρόπο νὰ μὴν ἔρθουν σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς δυὸ ξένους.

Ἡ σιωπὴ τῆς Σολάνζ ἔκαμε τὴ νέα γυναῖκα νὰ παραξενευτῇ καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ:

— Δὲ θὰ σᾶς ἔκανα αὐτὲς τὶς ἐρωτήσεις, ἂν δὲν ἐνδιαφερόμουν πάρα πολὺ νὰ ξαναπάρω στὴν κατοχή μου αὐτὴ τὴ ζωγραφιά. Στὸ πορτραῖτο ἤμουν ἐγὼ καὶ μιὰ μικρὴ κόρη ποὺ τὴν ἔχασα.

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ πρόφερε μ' ἕναν τέτοιο θλιμμένο τόνο, ποὺ ἡ Σολάνζ κυριεύτηκε ἀπὸ τύψεις. Τὸ σφάλμα της τῆς φαινόταν πολὺ πιὸ σοβαρὸ ἀπ' ὅσο τὸ εἶχε φανταστεῖ στὴν ἀρχή.

Σήκωσε τὰ μάτια της στὴν ξένη μὲ πολὺ μεγάλη ταραχή.

— Τὸν θυμᾶμαι ἀληθινὰ αὐτὸν τὸν πίνακα, ἀποκρίθηκε, ἀλλὰ καταστράφηκε ἀπὸ ἕνα δυστύχημα, σχίστηκε...

— Πιστεύω πῶς χωρὶς ἄλλο διορθώνεται,

—Ἄ, ὄχι. Τὸ πανὶ κόμματιάστηκε καὶ τὰ πρόσωπά δὲν ὑπάρχουν πιά...

Μιλοῦσε γρήγορα, ψευδίζοντας λιγάκι.

Πραγματικὰ δὲν ἦταν βέβαιη πῶς ἦταν ἀδύνατο νὰ ἐπισκευαστῇ ἡ βλάβη ποὺ εἶχε γίνει στὸν πίνακα, ἀλλὰ μιὰ τέτοια ὁμολογία ἐκ μέρους της θὰ τὴν ἔφερνε σὲ μιὰ ταπείνωση ποὺ δὲν εἶχε τὴ δύναμή νὰ τὴν ὑπομείνῃ.

Ἡ ἄγνωστη, μὲ τὴ διεισδυτικὴ ἱκανότητα τῶν μητέρων, διέκρινε χωρὶς ἀμφιβολία κάποιο σημάδι ψευτιᾶς στὸ πρόσωπο τῆς Σολάνζ, γιατὶ ἐξακολούθησε νὰ ἐπιμένῃ:

— Εἶστε βέβαιη πῶς τὸ πορτραῖτο δὲν ὑπάρχει;

— Ναί, ἐντελῶς βέβαιη...

Ἕνας ἀναστεναγμὸς ξέφυγε ἀπὸ τὰ στήθη τῆς ἄγνωστης. Ξαναπῆρε τὸ μπράτσο τοῦ συζύγου της κι' ἑτοιμάστηκε νὰ ἀπομακρυνθῇ, ὅταν τὰ μάτια της γύρισαν πρὸς τὴ συντροφιὰ τῶν μικρῶν ψαράδων.

Εἶχ' ἐρθεῖ τώρα ἡ σειρὰ τοῦ Φιλίππου νὰ τσιμπηθῇ καὶ κουνοῦσε τὰ δάχτυλά του σὰ νὰ χτυποῦσε ντέφι. Ἕνα γέλιο περιγελαστικὸ τῆς Σολάνζ τὸν ἔκαμε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι, καὶ ἡ Θυμιούλα μιμήθηκε τὴν κίνησή του.

Τὸ πρόσωπό της τὸ γελαστὸ καὶ ζωηρεμένο φωτιζόταν ὁλόκληρο ἀπ' τὸν ἥλιο. Ἡ ἄγνωστη ἀνασκίρτησε κι' ἔσφιξε τὸ μπράτσο τοῦ συζύγου της.

—Ὦ! Ζώρζ, γιὰ δὲς ἐκεῖ ὁμοιότητα!

Ἐκεῖνος ἀναστέναξε, τῆς πῆρε τὸ χέρι καὶ πολὺ ἥσυχα, σὰ νὰ μιλοῦσε σὲ κανένα παιδί, τῆς εἶπε:

—Ἔλα, καϊμένη Τερέζα, μὴ συλλογίζεσαι τέτοιες τρέλλες...

— Ναί, εἶμαι τρελλή, τὸ ξέρω. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι κατπληκτικό;

— Πόσες φορὲς ὧς τώρα δὲ μοῦκανες τὴν ἴδια παρατήρηση!

Ἡ νέα γυναῖκα προσκάλεσε μὲ μιὰ στοργικὴ χειρονομία τὴ μικρὴ νὰ πάῃ κοντά της.

Ἡ Θυμιούλα προχώρησε, λίγο φοβισμένη, ἀλλὰ μὲ τὴν ἁπλή της χάρι ποὺ σκορπιζόταν παντοῦ.

— Τί ὡραῖο παιδί!.. Πῶς σὲ λένε, μικρούλα μου;

— Θυμιούλα, κυρία, ἀποκρίθηκε ἡ Μικρὴ Ἄγνωστη μ' ἕνα χαριτωμένο χαμόγελο.

— Θυμιούλα; Ὡραῖο ὄνομα! Εἶσαι ἀπὸ τὴ Βρεττάνη;

Ἡ Θυμιούλα κοκκίνισε. Κάθε ἐρώτηση ποὺ σχετιζόταν μὲ τὴ μυστηριώδη της καταγωγή, τῆς ἦταν ἀνεπιθύμητη, καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο, μὲ τὸν κίνδυνο νὰ φανῇ ἀγρίμι, ἀπόφευγε ὅσο μποροῦσε τὴν ἐπικοινωνία μὲ ξένους.

(Ἀκολουθεῖ) Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

["Ἴδε Διαπλ. 1930, φύλλ. 34]

Εἶχα ζητήσει ἕνα Ἔλεγεῖο στὸ θάνατο τῆς Εὔας Σαὶν-Κλὰρ ἀπὸ τὴν «Καλύβα τοῦ μπάρμπα-Τόμ». Ἦταν πρόσφατη ἡ συγκίνηση ποὺ αἰσάνθηκαν τὰ Διαπλασόπουλα ἀπὸ τὴν περιγραφὴ τοῦ θανάτου της στὸ ἀθάνατο μυθιστόρημα, κι' ἔκριναν πῶς θὰ μποροῦσαν ἴσως νὰ τὴν ἀποδώσουν σὲ λίγους ὡραίους στίχους. Ἀλήθεια, ἡ Εὔα Σαὶν-Κλὰρ δὲν ἦταν κανένα πραγματικὸ κορίτσι ποὺ τὸ γνώρισαν στὴ ζωὴ καὶ τὸ εἶδαν νὰ πεθαίνῃ: ἦταν πλάσμα τῆς φανταρίας, δημιούργημα τῆς τέχνης. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς, ὅπως ἡ γυναίκα ποὺ ἔγραψε τὴν «Καλύβα τοῦ μπάρμπα-Τόμ», ἔχουν τὴ δύναμη νὰ ζωντανεύουν τοῦτο τοὺς ἥρωές τους, ποὺ νομίζει κανεὶς πῶς τοὺς γνώρισε στὴν πραγματικότητα. Καμμιὰ φορὰ μάλιστα τοῦ φαίνονται πιὸ ζωντανοὶ κι' ἀπ' τοὺς ζωντανούς, καὶ τοὺς ἀγαπᾷ ὅταν εἶναι καλοί, καὶ κλαίει ὅταν πεθαίνουν σὰ νὰ χάνῃ κάποιο δικό του. Γι' αὐτὸ ἕνας κριτικὸς εἶπε, πῶς παράλληλα πρὸς τὸ ἔργο τοῦ Δημιουργοῦ, στέκεται τὸ ἔργο τῶν δημιουργικῶν συγγραφέων — αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ πλάττουν, ἐμψυχώνουν, ζωντανεύουν.

Κι' ὅμως, τὰ περισσότερα Ἐλεγεῖα ποὺ ἔλαβα γιὰ τὸν Διαγωνισμὸ τοῦτο, δὲν περνοῦν τὰ ὅρια τῆς θεματογραφίας. Εἶναι δηλαδὴ στιχουργήματα χωρὶς ἐμπνευση, χωρὶς συγκίνηση, ποὺ φαίνεται πῶς ἤτιαν μὲ σκέψη καὶ μὲ κόπο ἀπάνω στὸ θέμα τῆς... παραγγελίας. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ δὲν φταίει βέβαια οὔτε ἡ Μπῆτσερ Στόου ποὺ ἔγραψε τὴν «Καλύβα», οὔτε ἡ Εὔα, τὸ δημιούργημά της. Τὰ Διαπλασόπουλα, ποὺ ἔλαβαν μέρος στὸ Διαγωνισμό, δὲν εἶχαν ἁπλούστατα ὅλη τὴ δύναμη ποὺ χρειαζόταν γιὰ νὰ ποδώσουν τὴ συγκίνησή τους. Ἦταν μεγάλη, τοὺς ἔκαμε νὰ χύσουν πολλὰ δάκρυα, μὰ ἄλλη εἶναι ἡ τέχνη ποὺ ἀποκρυσταλλώνει τὰ δάκρυα τοῦ πόνου μας σὲ στίχους-διαμάντια.

Ἀλλὰ καὶ σὰ θεματογραφήματα ἂν ἐξετάσουμε αὐτὰ τὰ Ἐλεγεῖα, θὰ βροῦμε ὅτι πολλὰ δὲν περιορίζονται κἂν στὸ θέμα. Δὲν ταιριάζουν δηλαδὴ στὴν Εὔα Σαὶν-Κλάρ, δὲν τὴν ἀναπαριστάνουν, δὲν τῆς λένε ἐκεῖνα ποὺ ἔπρεπε νὰ ποῦν μόνο σ' αὐτήν. Εἶναι Ἐλεγεῖα γιὰ μιὰ ὁποιαδήποτε καλὴ κι' ἀγγελικὴ κόρη, ἔξω τόπου καὶ χρόνου: ἀόριστα, γενικά, ἄχρωμα. Ἂν προσθέσουμε τώρα καὶ τὴν ἄρρυθμία τῶν στίχων, ποὺ πολὺ ἢ λίγο παρατηρεῖται στὰ περισσότερα ἀπ' αὐτά, ἔχουμε τὰ κυριώτερα ἐλαττώματα τῆς φτωχῆς συγκομιδῆς— γιατὶ καὶ τὰ σταλάντα εἶναι λίγα— τοῦ ποιητικοῦ μας διαγωνισμοῦ.

***

Ἀρχίζω ἀπὸ τὸ Ἐλεγεῖο ἑνὸς ποὺ πρέπει νὰ ταθῇ ἐκτὸς διαγωνισμοῦ, γιατὶ δὲν βρίσκεται πιὰ στὴ ζωή. Εἶναι τοῦ πολύκλαυστου *Ι. Ζερβοῦ*, τοῦ *Μαγέμενου Βασιλόπουλου* καὶ *Ἀρίωνα Φωτοΐσκιου*. Μεθαύριο θὰ ἰδῆτε, μαζὶ μὲ τὴ φωτογραφία του, κι' ἕνα Ἐλεγεῖο στὸ θάνατό του... Τὸ δικό του, στὴν Εὔα Σαὶν-Κλάρ, εἶναι κι' αὐτὸ θεματογραφία, ἀλλὰ ὡραῖο. Ὁ νεαρὸς ποιητὴς εἶχε ὑπ' ὄψει του τὴν ἠρωΐδα τῆς Στόου, ἀλλὰ κι' ἕνα ποίημα τοῦ Σολωμοῦ στὸ θάνατο κάποιας ἀγγελικῆς νέας. Ὅπως κι' ὁ Σολωμός, ὀνομάζει τὸν Θεὸ «Ἄπλαστο», μιλεῖ γιὰ Πόλη τοῦ Παραδείσου καὶ περιγράφει τὴν ὑποδοχὴ (ὑποδέξιμο) τῆς Εὔας ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους. Μ' ἀκόμα κι' ὁ πρῶτος στίχος: «εἰς τοῦ κόσμου τοῦρανίου τὰ μέρη», θυμίζει ἕνα στίχο τοῦ Σολωμοῦ, ἀπὸ ἄλλο ποίημα: «Στ' οὐρανοῦ κατὰ μέρη». Ἀλλὰ τὰ ξαναλέω: τὸ Ἐλεγεῖο του *Ζερβοῦ* εἶναι ὡραῖο καὶ τὸ δημοσιεύω ὁλόκληρο, ἄκομα καὶ σὰν ἕνα προσίμιο τοῦ προσεχοῦς μνημοσύνου του. Ἂν θέλετε, τὸ Ἐλεγεῖο ταιριάζει καὶ σ' αὐτὸν τὸν ἴδιο. Γιατὶ μήπως δὲν ἦταν ἕνας ἄγγελος, καὶ μήπως οἱ ἄγγελοι δὲν θὰ τὸν δέχτηκαν στὸν οὐρανὸ σὰν τὴν Εὔα;

Τὸ *Ἐλεγεῖο τῆς Βιολέττας* εἶναι ἀπὸ τὰ λίγα ποὺ ἔχουν συγκίνηση. Ἡ ἐπωδός του μάλιστα ἀντήχεῖ σὰν κλάμμα ἀληθινό. Ἀρχίζει ἔτσι:

Ἀγγέλοι μὲ τὰ γαλανὰ τὰ μάτια
Καὶ μὲ τὰ κάτασπρα φτερὰ
Σὲ πῆραν στὰ οὐράνια παλάτια
Ὅπου θενᾷβρῆς τὴ χαρά.
Μικρούλι μας καϊμένο
Παιδάκι ἀγαπημένο

Καὶ τελειώνει:

Ἀπὸ αὐτοῦ ποὺ εἶσ' εὐτυχισμένη
—Ἂν ἦταν ἴσως δυνατὸ—
Στεῖλε μας στὴν καρδιὰ τὴν ποκάτι παρηγορητικό.
Μικρούλα μας καϊμένη
Παιδούλα ἀγαπημένη.

Ἡ μέση τὸ χαλᾷ. Εἶναι ὅμως ἕνα ποίημα ἀληθινὸ καὶ γι' αὐτὸ παίρνει μιὰν ἀνώτερη θέση.

Μπορεῖ νὰ ἔχῃ κάποια εἰλικρίνεια καὶ τὸ ποίημα τῆς *Κυρὰ-Φροσύνης*. Εἶναι ὅμως ἀνώμαλο κι' ἀκατασκεύαστο. Δὲν ξεχωρίζω παρ' αὐτοὺς τοὺς στίχους ποὺ χαρακτηρίζουν τὴν Εὔα:

... μιὰ μεγάλη
στὸ γοργονέρασμά σου σκόρπισες γαλήνη
Καὶ τὰ πανώρια τῆς ψυχῆς σου κάλλη
Ἠρέμησαν ψυχὲς φουρτουνιασμένες
Καὶ δίδαξαν σ' αὐτὲς τὴ λέξη «καλοσύνη».

Ἀλλὰ ἡ *Ἔρση Δρόσου* χαρακτηρίζει πιὸ καλὰ τὴν ἠρωΐδα της. Τὸ ποίημά της δὲν εἶναι βέβαια πολὺ τεχνικό. Σταματοῦν ὅμως μερικὲς στροφὲς σὰν αὐτή:

Τὶς ξένες λύπες ἄκουγες
Μὲ τί γλυκειὰ συμπόνια!
Κι' οὔκε στοὺς σκλάβους ἔδειχνες
Ποτὲ σου καταφρόνια.

Κι' ἡ τελευταία:

Μήπως τὰ κρῖνα πιότερο
Ἀπὸ ἐσένα ζοῦνε;
Μονάχα ἄρωμα σκορποῦν
Κι' ὕστερα ξεφυλλοῦνε.

Τὸ Ἐλεγεῖο τῆς *Σαπουνόφουσκας*, ποὺ τὸ ἐπιγράφει «Ὁ χαμὸς τοῦ Ἀγγέλου», δὲν εἶναι βέβαια κακό, οὔτε ὁλωσδιόλου ἄτεχνο. Ἀλλὰ δὲν ὑπερβαίνει τὰ σύνορα τοῦ μετρίου. Παρατηρῶ καὶ μιὰ ὑπερβολή: Οἱ Ἄγγελοι στὸν οὐρανὸ ἑτοιμάζουν τῆς Εὔας *Θρόνο*. Πάει πολύ. Μόνο ἡ Παναγία εἶναι «βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων» κι' ἔχει θρόνο...

Πολὺ ἀνώτερο εἶναι τὸ ποίημα τῆς *Περιπλοκάδος*. Καὶ στὸν τόνο εἶναι καὶ τὴν εἰκόνα τῆς Εὔας δίνει ἀρκετά. Ἔχει ὅμως πολλοὺς στίχους βεβιασμένους κι' ἄλλους σὰν παραγεμίσματα. Ἡ καλύτερη στροφὴ εἶναι τοῦτη:

Κι' ἔτσι ὅταν μιὰ αὐγούλα,
Ἄλικα εἶχε σκορπίσει
Ρόδα στὴ βουνοκορφή,
Τρελλοπαίζοντας ἀχτίδα
Τὰ μαλλιά σου νὰ φιλήσῃ
Ἤρθε, μὰ ἡσυχα νεκρή.

***

Ἀπὸ τὰ δυὸ Ἐλεγεῖα τοῦ *Δεροναύτη* προτιμῶ τὸ σονέττο. Ἔχει κι' αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα τῆς «γενικότητας», τῆς ἀοριστίας. Ὑπάρχει κι' ἕνα παραγέμισμα γιὰ τὴν ὁμοιοκαταληξία. Ἡ τελευταία φράση τοῦ πρώτου τριστίχου συμπληρώνεται στὸ δεύτερο, ποὺ εἶναι λάθος:

... ἡ χαρὰ θἆναι δική σου αἰώνια...

ἀλλὰ ἔχει κι' αὐτὸ κάποια συγκίνηση κι' εἶναι ἀρκετὰ τεχνικό. Ἀπὸ τὸ ἄλλο, ξεχωρίζει τὸ τελευταῖο τετράστιχο:

Ἐκεῖ θὰ ἰδῆς τοῦ ἥλιου τὶς ἀχείνες
Πιὸ λαμπερὲς καὶ τοῦ Θεοῦ τὴ γλυκειὰ δῆψη.
Θυμήσου τότε, Εὔα μου, τὴ μικρὴ Τόψυ
Καὶ ρώτα ἀγγέλοι ἂν γίνουνται κι' οἱ ἀραπίνες,

Ἰδιόρρυθμο τὸ Ἐλεγεῖο τοῦ *Ζεφύρου*. Ἀρχίζει παζά:

Ἦταν κορίτσι ζωηρὸ καὶ πιὸ παζόπολυ ἀγαθὸ

παζότητες καὶ κοινοτοπίες συνάντᾷ κανεὶς καὶ παρακάτω. Ἀλλὰ ἔχει καὶ στροφὲς ποὺ κάνουν ἐντύπωση, σὰν αὐτή:

Γραφτὸ ἦταν τῶν γονέων της
Νὰ κάψῃ τὶς καρδιές.
Ὁ οὐρανὸς τὴν ἔδωσε
Καὶ τὴν ἔπῆρε πάλι.
Ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτὸν γοργὰ
Περνοῦν οἱ ὡραῖες ψυχές,
Νὰ ξαναζήσουν στὴ ζωὴ
Τὴν αἰωνία, τὴν ἄλλη!

Νὰ κι' ἕνα «πεζὸ τραγούδι» ἀντὶ Ἐλεγείου. Εἶναι τῆς *Νέλλης* ποὺ δὲν ξέρει, φαίνεται, νὰ γράφῃ στίχους. Ἀρκετὰ καλό, παραστατικὸ καὶ συγκινητικό. Ἀλλά, ἐννοεῖται, δὲν ἔχει θέση στὸ Διαγωνισμὸ τοῦτο. Ἤ, νὰ πῶ καλύτερα: γιὰ νὰ τὸ θεωροῦσα ποίημα, θἄπρεπε νἆταν πολὺ ἀνώτερο.

Ὅσο γιὰ τὸ Ἐλεγεῖο τῆς *Δικηγορίνας* — ἐμμετρο αὐτό, καὶ μὲ πολλὴ τέχνη — χάνει γιατὶ λέει πολλά: Ἔχει ὀκτὼ μεγάλες στροφές, ἐκεῖ ποὺ ἔπρεπε νἆχῃ τέσσερις-πέντε. Καταντᾷ σχεδὸν φλυαρία. Ἰδοὺ μιὰ ἀπὸ τὶς ὡραιότερες στροφές:

Στὰ χείλη της παρόπονο,
Στὰ μάτια της, δὲν εἶδα,
Ποὺ πρὶν νὰ νοιώσῃ τὴ ζωὴ
Καλὰ-καλά, πεθαίνει.
Οἱ ἄγγελοι ἔχουν πάντοτε
Τὸν οὐρανὸ πατρίδα,
Κι' αὐτὴ ἀπὸ κεῖ κατέβηκε
Καὶ κεῖ ξαναπηγαίνει.

Δὲν εἶναι βέβαια πολὺ συντομότερο (ἕξῃ στροφὲς) τὸ ποίημα τῆς *Μικρομέγαλης*. Ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀνώτερο. Καὶ τὴν Εὔα ζωγραφίζει καλά, καὶ τὸ θάνατό της θρηνεῖ μ' αἰσθημα γνήσιο. Δυὸ λάθη μόνο παρατηρῶ: Στὴν α' στροφή, τὸ ἐπίθετο *αἴθριος* δὲν ταιριάζει ἐδῶ στὸν οὐρανό. Τό *αἴθριος*, βλέπετε, εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ *συννεφιασμένος*, ἢ δὲ συννεφιά, ἑπομένως κι' ἡ αἰθρία, εἶναι γιὰ πολὺ πιὸ χαμηλοὺς οὐρανοὺς ἀπ' αὐτὸν ποὺ ἔνοεῖ ἐδῶ ἡ *Μικρομέγαλη*. Θὰ προτιμοῦσα τὸ ἐπίθετο *ἄπειρος*. Ἐπίσης στὴν γ' στροφή, τὸ *παρενθὺς* χυπᾷ ἄσχημα. Καλύτερα νἆλεγε *ἀμέσως*.

Ἕξῃ στροφὲς ἐπίσης ἔχει καὶ τὸ Ἐλεγεῖο τῆς *Κυρᾶς τῆς Θάλασσας*. Ἀλλὰ εἶναι τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅλα. Ὅπως κι' ἡ *Βιολέττα* ποὺ εἴδαμε στὴν ἀρχή, ἔτσι κι' ἡ *Κυρᾶς τῆς Θάλασσας*, σὰν ἀληθινὴ ποιήτρια ποὺ εἶναι, ἐμπνεύστηκε ἀπ' τὸ *θέμα* τῆς ἕνα *ποίημα* ἀληθινό.

Τὸ ἴδιο μπορῶ νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸ Ἐλεγεῖο τῆς *Ἀλανιάρας*. Τάλλα τῆς Μικρῆς Τάξης εἶναι πολὺ μέτρια. Τοῦ *Στεφάνου Δόξῃ*, π: χ: εἶναι ἀρκετὰ καλό, ποιητικό, καλοκαμωμένο· ἀλλὰ ὁλωσδιόλου ἄσχετο, βέβαια χαρακτηρίζει δηλαδὴ τὴν Εὔα Σαὶν-Κλάρ. Ὁ *Τήνιος Καλλιτέχνης* βάζει τὸ θρῆνο του στὸ στόμα τοῦ πατέρα, ἀλλὰ οἱ στίχοι του εἶναι ὁλωσδιόλου ἄτεχνοι. Ἄτεχνοι ἐπίσης οἱ στίχοι τῆς *Χαραυγῆς* καὶ τοῦ *Ρογήρου*.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (16 ἐτῶν καὶ ἄνω καθὼς καὶ ὅσοι δὲν ἐσημείωσαν ἡλικία στὸ χειρόγραφο:)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Κυρὰ τῆς Θάλασσας* [20Ε]. — (Ἐκτὸς Διαγωνισμοῦ: † *Ἀρίων Φωτοΐσκιος*)

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Μικρομέγαλη* [15Ε]. — *Δικηγορίνα* [12Ε]

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Βιολέττα* [10Ε]. — *Περιπλοκὰς* [10Ε]. — *Ἀεροναύτης* [10Ε].

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ: ἀπὸ [8Ε] εἰς ἕκαστον: Ζέφυρος, Σαπουνόφουσκα, Ἔρση Δρόσου, Κυρὰ Φροσύνη, Νέλλη.

ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΣ (14 ἐτῶν καὶ κάτω)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Ἀλανιάρα* [15Ε].

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ: ἀπὸ [8Ε] εἰς ἕκαστον: Στέφανος Δόξης, Τήνιος Καλλιτέχνης, Χαραυγή, Ρογήρος.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Γ. Γ. Δημοσιεύω παρακάτω τὸ ἐκτὸς Διαγωνισμοῦ τοῦ *Ἀρίωνα Φωτοΐσκιου* καὶ τὰ βραβευμένα τῆς *Κυρᾶς τῆς Θάλασσας*, τῆς *Μικρομέγαλης* καὶ τῆς *Ἀλανιάρας*. Ἄλλα δὲν θὰ δημοσιεύσω.

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΕΛΕΓΕΙΑ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΕΥΑΣ ΣΑΙΝ-ΚΛΑΡ

Α'.

Εἰς τοῦ κόσμου τ' οὐράνιου τὰ [μέρη
ταπεινὰ τὴν ψυχή σου ἄκλουθῶ
κι' ἔχω μέσ' αὐτὰ καθρέφτιζαν [μέσα
μιὰν ὁμορφιὰ θλιμμένη,
Τῆς καλοσύνης Οὐρανοὶ [ἀνοιχτοί,
μὲ ζαφειρένια πλάτια.

Θὰ ἦταν ἄνοιξη γλυκειά, [μέρη
σὰν τὰ ξανθὰ μαλλάκια
Στολίσανε μὲ λεμονιᾶς [ἀνθοὺς,
λευκὰ λουλούδια,
Καὶ τὰ στερνὰ τῆς χάρισαν [ἀνθοὺς
ὁλόθερμα φιλάκια,
Καὶ στὸ χαμό της τόνισαν [ἀνθοὺς
τὰ θλιβερὰ τραγούδια.

Μὰ καὶ χλωμὸ Φθινόπωρο [ἀνθοὺς
ἂν ἦτανε, θ' ἀνθοῦσαν,
Οἱ βιόλες, τὰ μαγιάπριλα, [ἀνθοὺς
γιὰ χάρη της, τὸ κλώνια
Τῆς ἄλικης τριανταφυλλιᾶς [ἀνθοὺς
καὶ θὲ νὰ τραγουδοῦσαν
Πάνω σ' αὐτὴ γλυκόφωνα [ἀνθοὺς
τ' ἀγαπημέν' ἀηδόνια:

«Ὦ, τὴν παιδούλα τὴ γλυκειὰ [ἀνθοὺς
ποὺ πόθησε νὰ ζήσῃ,
Στὸν κόσμο ποὺ οἱ ἄνοιξες [ἀνθοὺς
ἀνθοβολοῦν αἰώνια,
Τὰ καλοκαίρια λούζονται [ἀνθοὺς
στὸ φῶς καὶ χωρὶς δύση
Χαρογελοῦν οἱ ροδαυγές, [ἀνθοὺς
κι' εἶν' ἄσωστα τὰ χρόνια!

«Μὴν κλαῖτε, δὲ μαράθηκε [ἀνθοὺς
τὸ λούλουδο, στεριώνει
Σέ περιβόλι ἀμάραντο [ἀνθοὺς
τὶς ρίζες του, τ' ἀστέρι [ἀνθοὺς
Δὲν ἔσβυσε. Ὁλόλαμπρο [ἀνθοὺς
λάμψῃ γλυκειὰ θ' ἀπλώνῃ
Στοῦ οὐρανοῦ τ' ἀγγελικὰ [ἀνθοὺς
καὶ μαγεμένα μέρη.

«Ὦ! στὴν ψυχούλα τὴ λευκὴ, [ἀνθοὺς
σ' ἀστέρι, στὸ λουλούδι,
Στὸν ἄγγελο ποὺ σίμωσε [ἀνθοὺς
τῆς Εὐτυχίας τὸ Θρόνο,
Στὴν Εὔα, δὲν ταιριάζει πιὰ [ἀνθοὺς
τὸ θλιβερὸ τραγούδι,
Γι' αὐτοὺς ποὺ μεῖναν πίσω της [ἀνθοὺς
ἂς κλάψουμε μὲ πόνο.»

Κυρὰ τῆς Θάλασσας
Α' Βραβεῖον — Τάξις μεγάλη

Γ'.

Γλυκειὰ αἰθέρια ὕπαρξη,
Ἥλιου χρυσῆ ἀχτίδα,
Πῶς τάχα μέσα βρέθηκες
Στῆς γῆς τὴ σκοτεινιά;
Ἀγνὴ ψυχοῦλα κι' ἀσπίλη,
Εἶχες ἐσὺ πατρίδα,
Τὸν οὐρανὸ τὸν αἴθριο
Κι' ἀγγέλους συντροφιά.

Μὰ κάποτε θὰ ξέφυγες,
Νᾶρθῃς σ' αὐτὴ τὴ σφαῖρα,
Στοῦ πόνου τὸ βασίλειο,
Μ' ἀνθρώπινη μορφή.
Φῶς θεῖο γύρω ἔλαμψε
Σὰν ἔφτασες δῶ πέρα,
Κ' ἐγίνη φωτοστέφανο
Λαμπρὸ: κόμη ξανθή.

Τῶν δυό σου, οἱ ἀνταύγειες
Ματιῶν, σὲ περιβόλι
θυμίζανε πῶς ἔπαιξες
Αἰθέριο γαλανό,
Σὲ ζαφειρένιους ἄφθαρτους
Ἀγρούς. Παρευθὺς ὅλοι
Σ' ἀγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
Σὰν πλάσμα θεϊκό...

Μὰ σὰν γυμνὴ ἀντίκρυσες
Τοῦ κόσμου τὴν κακία,
Καὶ μ' ἔκπληξη σὰν ἄκουσες
Πικρὴ τὴ βογγητά
Αὐτῶν ποὺ ἔβασάνιζε
Σκληρὰ ἡ δυστυχία,
Ἡ τρυφερή σου σφίχτηκε
Καὶ πάναγνη καρδιά.

Τῶν δύστυχων σὲ σύντριψαν
Τὰ δάκρυα, Εὐοῦλα,
Τοῦ ρόδου σὰν τὰ πέταλα
Ποὺ ἡ βροχὴ σκορπᾶ,
Καὶ πάλι ξαναπέταξες,
Ἀξέχαστη μικροῦλα,
Στὴν πρώτη κατοικία σου
Μ' ἀνέκφραστη χαρά.

Μ' ἄλλοι σ' αὐτοὺς ποὺ φώτισε
Σὰν λάμψη μαγεμένη
Τὸ θεῖο σου χαμόγελο,
Πικρὸς τώρα καϋμὸς
Τοὺς λυώνει· μουντὸς κι' ἄχαρος
Ὁ βίος τους διαβαίνει.
Γιατὶ βαριὰ τοὺς πλήγωσε
Ὁ γρήγορος χαμός.

Μικρομέγαλη
Β' Βραβεῖον — Τάξις Μεγάλη

Δ'.

Ἀπ' τὸ κρινένιο τὸ κορμί σου
κι' ἀπὸ τὴ γῆ νυχτοσταλμένη
Στὸν οὐρανό, ἡ ἀγνὴ ψυχή σου
Πέταξε, Εὔα λατρεμένη.
Φάλιαζε στὰ μικρά σου στήθη
Γλυκειὰ καὶ ἄσωστη γαλήνη
Καὶ στῶν πικρῶν πόνων τὰ πλήθη
Σκορποῦσες φῶς καὶ καλοσύνη.

Γιὰ κείνους ποὺ πονοῦν πονοῦσες
Σφιγκόταν ἡ γλυκειὰ καρδιά σου,
Μὰ στὶς καρδιὲς χαρὰ σκορποῦσες
Μ' ἕνα σου λόγο ἢ μιὰ ματιά σου

Κλαῖνε οἱ σκλάβοι καὶ θρηνοῦνε,
Τὰ πλάσματα ποὺ εἶχες μάθει
Ὄ,τι ὡραῖο ν' ἀγαποῦνε,
Ὁ ἄγγελός τους πάει, ἐχάθη.

Ὦ ξύπνα παρηγόρησέ τους
Στὸν πόνο τὸ μεγάλον, Εὔα...
«Ὁ λυτρωμὸς ἔφτασε», πές τους
Καὶ πάλι στὰ οὐράνια ἀνέβα.

Ἀλανιάρα
Α'. Βραβεῖον — Τάξις Μικρὴ

ΣΤΗΝ ΑΡΑΠΙΚΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Ὀκτώβριος... Ἡ βροχὴ μόλις ἔχει σταματήσει — λὲς κι' ἦταν κατακλυσμός. Ὁ οὐρανὸς ἀκόμα εἶναι σκεπασμένος ἀπὸ μολυβένια σύννεφα... Κι' ὅμως!... Μόλις κόπασε ἡ βροχή, ὅλα τ' ἀραπόπουλα ξεπετάχθηκαν ἔξω ἀπ' τὶς μικρὲς καλύβες, καὶ σὰν μικροὶ διαβόλοι ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ τρέχουν, βουτώντας στὰ θολὰ νερὰ τῆς μικρῆς, γειτονιᾶς, μὲ τοὺς στενοὺς δρομάκους της, τοὺς γιομάτους λάσπη καὶ νερὰ — σηκώνοντας μὲ τό 'να χέρι τὴ βρώμικια «γκελεμπιά»... (1) Ὅ,ταν πέρασε ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμός, νὰ κι' ὁ ἥλιος καλοκαιριάτικος προβαίνει, κι' ἀρχίζει νὰ σκορπίζῃ τὰ σύννεφα. Τὸν ὑποδεχθήκαν, καὶ ἀλαλάζοντας τρέξαν, ἄλλα σὲ πιὸ μεγάλους μαχαλάδες, ἄλλα στοὺς μεγάλους ἀσφαλτωμένους δρόμους — ἀδιαφορώντας γιὰ τὴ μεγάλη ἀπόσταση ποὺ τὰ χώριζε — ὅπου μὲ εὐχαρίστηση θὰ πλατσουρίζαν στὶς ἄκρες τῶν μεγάλων λεζοδρομίων. Κι' ἄλλα, τὰ πιὸ μικρά, μείναν στὴ γειτονιά τους, ὅπου θὰ 'παιζαν μὲ τὶς φρέσκες λάσπες, πασαλείβοντας χέρια καὶ μοῦτρα...

***

Ἀπὸ κάθε χωμάτινη καλύβα ἀνεβαίνει στὸν οὐρανὸ ὁ ἀραιὸς καπνὸς τῆς φωτιᾶς, ποὺ κάθε «οὐδὲ» (2) ἑτοιμάζει τὴ «μουλουχία» (3) γιὰ τὰ παιδιά της καὶ τὸν ἄνδρα της.

... Εἶναι περασμένο τὸ μεσημέρι. Τ' ἀραπάκια γυρνοῦν εὐχαριστημένα ἀπ' τὰ παιγνίδια τους, καὶ κουβεντιάζουν τὶς ἐντυπώσεις ποὺ τοὺς προξένησε ἡ πρώτη βροχή.

Στὴ γωνιὰ ἑνὸς δρόμου στέκεται ἕνας πλανόδιος «φουλᾶς» καὶ γύρω του ἕνα σωρὸ ἀραπίνιτσες, μὲ τὶς μιλὲς κοτσιδίτσες καὶ τὰ φακιολάκια, καὶ ἀραπάκια, περιμένουν ν' ἀγοράσουν, μὲ τὴ σειρά τους, ἕνα γροσάκι «φούλια» (4), ποὺ ἀπ' αὐτὰ θὰ φάῃ ὅλ' ἡ οἰκογένεια...

Αὐτὰ εἶναι τὰ πιὸ φτωχά. Αὐτὰ εἶναι κείνων, ποὺ δὲν ἔχουν νὰ μαγειρέψουν τὴν ὡραία μουλουχία, τ' ἀγαπημένο αἰγυπτιακὸ φαΐ...

Πρίγκιψ τῆς Ὀμίχλης

(1) Ὄσπριο. Μοιάζουν λίγο μὲ τὰ δικά μας τὰ ἀφασόλια, ἔχουν χρῶμα καφέ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΗΜΕΡΑ

Μὲ σφιγμένη καρδιά, ἀνοίγω τὴ βαρειὰ πόρτα τοῦ σχολειοῦ καὶ μπαίνω στὴν αὐλή. Πολλὲς φίλες μου εἶναι κιόλας ἐκεῖ καὶ μὲ ὑποδέχονται μὲ ἐπιφωνήματα χαρᾶς, σὰν ἀρχηγὸς τῆς παρέας ποὺ εἶμαι. Ἀλλὰ σήμερα δὲν ἔχω ὄρεξη γιὰ γέλια κι' ἀστεῖα, γιατὶ ἡ καρδιά μου εἶναι βαρειὰ καὶ τὰ μάτια μου βουρκωμένα. Τελευταία ἡμέρα... Ἡ τελευταία ἡμέρα τῶν ἔντεκα ἀξέχαστων χρόνων τῆς τρέλλας καὶ τῆς χαρᾶς, ποὺ δὲν θὰ ξαναφοῦν πιὰ ποτέ.

Ἀλήθεια, ἤμουν ἕνα μικρό, πέντε χρονῶν, ἀγράμματο κι' ἀνήξερο, ὅταν πρωτομπῆκα σ' αὐτὴ τὴν αὐλή, μὲ τοὺς φοίνικες καὶ τὶς λεύκες· σήμερα ἡ αὐλὴ εἶναι ἡ ἴδια, ἀλλὰ ἐγὼ πόσο ἔχω ἀλλάξει! Εἶμαι πιὰ μεγάλη κοπέλλα, μὲ γνώσεις πολλές, καὶ μὲ τὸ δίπλωμα, τὸ περιπόθητο δίπλωμα, στὸ χέρι, ἕτοιμη νὰ μπῶ στὸ δρόμο τῆς ζωῆς. Πόσο γρήγορα περνᾶνε τὰ ὡραῖα χρόνια!..

Ὕστερα στὸ σχολειὸ γνώρισα τόσες καὶ τόσες καλὲς φίλες, καὶ σήμερα πρέπει νὰ πῶ σ' ὅλες αὐτὲς ἀντίο· ποιὸς ξέρει ἂν θὰ τὶς ξαναδῶ ποτέ.

Ἡ κάθε μιὰ θὰ τραβήξῃ τὸ δρόμο ποὺ τῆς χάραξε ἡ μοῖρα, κι' ἀπ' ὅλο αὐτὸ τὸ ὡραῖο ὄνειρο δὲν θὰ μείνῃ παρὰ μιὰ μικρὴ ἀνάμνηση, ποὺ θὰ σβύσῃ κι' αὐτὴ σιγὰ-σιγά, στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου...

Πόσο θλιβερὴ εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ σχολειοῦ!

Παλιὰ Ἀθήνα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Παρεξήγηση.

Ἡ *δασκάλα* τοῦ πιάνου: — Πρέπει, Νίτσα, νὰ χρωματίσῃς λίγο τὸ κομμάτι σου.

Καὶ ὁ *Τοτός*: — Νὰ σοῦ δώσω, Νίτσα, τὶς μπογιές μου;

Πετραλώτισσα

***

Στὸ σχολεῖο, ὁ καθηγητὴς μιλεῖ γι' ἀνακαλύψεις, ἐφευρέσεις καὶ φιλοσόφους τοῦ ΙΗ' αἰῶνος καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν *Σαρδανάπαλο* μερικὰ ὀνόματα.

Ὁ *Σαρδανάπαλος* δὲν ξέρει κανένα. Ὁ διπλανός του, σοφώτερος, τοῦ ψιθυρίζει:

— Ντεκάρτ, Πασκάλ...

Κι' ὁ *Σαρδανάπαλος* θριαμβευτικά:

— Τὰ κάρτ-ποστάλ, κύριε!

Κυρὰ-Φροσύνη

(1) Ἐθνικὴ ἐνδυμασία τῶν Αἰγυπτίων ποικιλόχρωμη. Μοιάζει μὲ ψυνοκιέλα ρόμπα.

(2) Μητέρα.

(3) Χόρτο ποὺ μαγειρεύεται καὶ μὲ κρέας. Συνήθως μὲ λαγό. Πολὺ νόστιμο.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 12 Αὐγούστου 1931

ΔΗΛΩΣΗ

Δὲν παραλαμβάνω γράμματα μὲ ἀνεπαρκὲς γραμματόσημο, γιὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πληρώσω. Ζυγίζετέ τα καὶ βάζετε τὸ γραμματόσημο σωστό. — Δὲν ἀπαντῶ σὲ κανένα, ὅταν μὲ ρωτᾷ γιὰ πράγματα ποὺ τὰ ἔχει ὁ Ὁδηγὸς τοῦ Συνδρομητοῦ. Τιμᾶται δρ. 6, ταχυδρομικῶς δρ. 6, καὶ πρέπει νὰ τὸν προμηθευθῇ ὁποιος θέλει νὰ λαβαίνῃ μέρος στὴν κίνησι.

ΜΕΣΑ στὰ ποιήματα τοῦ Διαγωνισμοῦ, ποὺ σήμερα δημοσιεῦθ τ' ἀποτελέσματά του, βρῆκα, βαλμένες ἐκεῖ κατὰ λάθος, δυὸ ἀπαντήσεις στὸν Κρυπτογραφικό, ποὺ τὰ ποιοτελέσματά του δημοσιεύθηκαν στὸ 33ο φυλλάδιο. Εἶναι τῆς *Ἔρως κης* (Τάξις Μεγάλη), καὶ τῆς *Ναΐδος* (Τάξις Μικρά). Πολὺ καλὲς κι' οἱ δυό. Ἡ πρώτη πρέπει νὰ σημειωθῇ στὸν Α' Ἔπαινο τῆς Τάξης της μὲ [14Ε], κι' ἡ δεύτερη στὸν Α' Ἔπαινο τῆς δικῆς της μὲ [12Ε]. Τὰ Ἐβσημα αὐτὰ νὰ μὴν τὰ ξεχάσουν κι' οἱ στατιστικοί μας.

Ἡ Ἑταιρία Προστασίας τῶν Ζώων, ποὺ ἱδρύθηκε τὸ 1916, ἱδρύει τώρα καὶ «Τμῆμα Νεότητος». Ὅσα παιδιὰ θέλουν, μποροῦν νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἑταιρείας (γραφεῖα: ἐγγραφῆς ὁδὸς Ἀκαδημίας ἀρ. 10). Θὰ πληρώνουν ἐτήσια συνδρομὴ δρ. 20, θὰ πάρουν δωρεὰν τὸ Σῆμα τῆς Ἑταιρείας καὶ θὰ λαλάδουν τὴν ὑποχρέωση: «νὰ φέρωνται συμπαθῶς πρὸς τὰ ζῶα καὶ νὰ τὰ προστατεύουν ἀπὸ ὀκληρότητες ἄλλων παιδιῶν, ποὺ θὰ τὰ νευθετοῦν, καὶ, σὲ περίπτωση ποὺ τὰ παιδιὰ αὐτὰ θὰ ἐπιμένουν νὰ κακομεταχειρίζωνται ζῶα, θὰ ἐπικαλοῦνται τὴ συνδρομὴ τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς». Εὐγενικὴ ἀποστολὴ καὶ πολιτισμένη, κι' ὁποθέτω πῶς ὅλα τὰ καλὰ παιδιὰ θὰ τὴν ἀναλάβουν μὲ προθυμία. Κι' ὁ κ. Φαΐδων, ἄμα γίνῃ καλά, θὰ σᾶς γράψῃ γιὰ τὴν προστασία τῶν ζώων.

Γεμάτο συγχαρητήρια εἶναι τὸ ραῖο γράμμα τῆς *Δούλης Δωδεκανήσου*. Συγχαίρει τὴ *Δικηγορίνα* καὶ τὴν *Ἔνυὼ* γιὰ τοὺς Μύθους των, τὴν *Ἔρση Δρόσου* γιὰ τὴ μετάφραση τοῦ «Παλιοῦ Καραβιοῦ», τὴ *Χαρανγή*, τὴν *Πάνθεια*, τὴ *Διλέντα*, καὶ καθεξῆς, καὶ τέλος ἐμένα, ποὺ τόσο ἐνδιαφέρομαι καὶ φροντίζω γιὰ τὴν πρόοδο τῶν παιδιῶν μου, ἐνῷ ἄλλα περιοδικά, λέει, κοιτάζουν μόνο πῶς νὰ πουλοῦν περισσότερα φύλλα. Ἡ ἴδια μοῦ γράφει ὅτι τὴν εὐχαριστοῦν οἱ «ἀποκαλύψεις», γιατὶ θέλει νὰ μαθαίνῃ τὰ ὀνόματα πολλῶν ποὺ θαυμάζει τὰ ὑπὸ ψευδώνυμο ἔργα των (Ἀσκήσεις, κομμάτια στὴ Σελίδα κτλ.) Μόνο τὸ ὄφος μερικῶν-Μ. Ἀγγελιῶν δὲν τῆς ἀρέσει καθόλου...

Ἂν καὶ ἀργά, σοῦ στέλνω, *Κόκκινο Καναρίνι*, τὰ πιὸ ἐγκάρδια συλλυπητήρια γιὰ τὸ θάνατο τοῦ καλοῦ σου πατέρα. Χαίρω ποὺ προοδεύεις τόσο καλὰ στὰ μαθήματα καὶ ποὺ κάνεις τόσο ὡραία ζωὴ τώρα τὸ *καλοκαίρι*. Μάρεσε καὶ τὸ Π. Πνεῦμα, ἀλλ' αὐτά, ξέρεις, πρέπει νὰ γράφωνται σὲ χωριστὸ χαρτί, ὄχι μαζί μὲ τὸ γράμμα. Πὲς τοῦ ἐξαδέλφου σου ὅτι χάρηκα πολὺ ποὺ ἔγινε συνδρομητής. Ἐπίσης νὰ μοῦ συγχαρῇς τὸν *Γλυκόλαλο Ὄνο* γιὰ τὸν προβιβασμό του.

Μοῦ καταγγέλλουν ὅτι: κάποιος «Δὸν Ζουὰν» (ὄχι βέβαια ὁ δικός μας) ἔκλεψε τὸ ποίημα τῆς *Κυρᾶς τῆς Θάλασσας* «Τὸ καλύβι τοῦ Ψαρᾶ» ἀπὸ τὴν Σελίδα κάποιου φυλλαδίου μου τοῦ 1929, καὶ τὸ ἔστειλε σ' ἕνα ἄλλο παιδικὸ περιοδικό, ὅπου ἀνύποπτοι τοῦ τὸ ὑπογράψουν. Θαρμὰ συγχαρητήρια στὸν κύριο λογοκλόπο!

Χαρὰ τοῦ Σπιτιοῦ, δὲν εἶχες πολὺ ἄδικο ποὺ τεμπέλιασες στὸ καινούριο σπίτι. Καλοκαίρι κιόλα, κι' ἔμαθα πῶς ἐκεῖ εἴχατε ζέστες μεγάλες. Τώρα πῶς πᾶτε; Ἐμεῖς ἐδῶ ἀκόμα φηνόμαστε. Ὡστόσο ὡραῖο αὐτὸ τὸ ἐξοχικὸ σπίτι μέσα στὶς καστανιές, κι' ἄμα δροσίσῃ, θὰ ξαναβρῇς βέβαια ὅλη σου τὴ δραστηριότητα καὶ θὰ μοῦ γράψῃς συχνὰ ὅπως πρῶτα. Τώρα πρέπει νὰ σὲ συγχαρῶ καὶ γιὰ τὴν ὡραία πραγματικὴ περιγραφή.

Συμφωνῶ, *Οὐράνιο Τόξο*, ὅτι ἡ λογοτεχνία εἶναι *ἕνας* ἀπ τοὺς *πολλοὺς* δρόμους ποὺ ἀνοίγονται μπροστὰ στὸ νέο, ἑπομένως δὲν πρέπει νὰπαλπίζεται, οὔτε νὰ θεωρεῖται δυστυχισμένος, ὅποιος δὲν ἔχει λογοτεχνικὸ ὅθρο. Τὸ φαινόμενο ὅμως αὐτῆς τῆς ἀπελπισίας δὲν εἶναι τόσο σπάνιο, γιατὶ ὁ δρόμος τῆς λογοτεχνίας φαίνεται στοὺς νέους ὁ λαμπρότερος, ὁ εὐκολώτερος — «εὐκοπώτερος» ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι — καὶ προκαλεῖ τὸ μεγαλύτερο πόθο καὶ τὴ ζωηρότερη φιλοδοξία: Μεγάλος συγγραφεύς! μεγάλος ποιητής! τί ὡραιότερο καὶ τί... εὐκολώτερο! Ἀλλὰ σ' αὐτὸ ἴσα-ἴσα γελιοῦνται οἱ νέοι. — Ἡ μανία γιὰ τὸ ποδόσφαιρο εἶναι σήμερα παθολογική, ὅπως μιὰ φορὰ στὴν Ἀγγλία, ὅπου ὁ βασιλιάς, ὁ Ἐδουάρδος Ζ' νομίζω, ἀναγκάστηκε νὰ τὸ ἀπαγορεύῃ μὲ ποινὴ θανάτου, γιατ' εἶχε παραλύσει καὶ τὸ στρατὸ καὶ κάθε ἄλλη ὑπηρεσία τοῦ Κράτους. Ὁ κ. Χρυσόφης, ὁ τμηματάρχης τῆς Γυμναστικῆς, προφητεύει ὅτι σ' αὐτὴ τὴν ἀναγκη θὰ βρεθοῦμε γρήγορα καὶ μεῖς. — Ὄχι, δὲν εἶπα ὅτι πρέπει νὰ βρεθοῦν καὶ τὰ σημεῖα τῶν γραμμάτων ποὺ δὲν ἀπαντοῦν στὸ Κρυπτογραφικό. Ἀφοῦ τὸ ἀλφάβητο δὲν ἔγινε μὲ αὐτόγραμμα, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο.

Βάτραχε Νο 22, ἀπαντῶ στὶς ἐρωτήσεις σου: Τὸ διήγημα τοῦ διαγωνισμοῦ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἱστορικό, ἀρκεῖ νὰναφέρεται στὴ δοθεῖσα παροιμία. Στὸ Διαγωνισμὸ Φωτογραφίας μπορεῖ νὰ σταλοῦν καὶ τοπεῖα τῆς Λάρισσας, ὅπως καὶ κάθε ἄλλης πόλης. Ἡ λύση τῆς 284 Ἀσκήσεως δὲν μπορεῖ νὰναι *φέσιαντι πέπα*, γιατὶ ἡ Ἄσκηση εἶναι γαλλικὴ κι' οἱ Γάλλοι δὲν ξέρουν φέσια. Ἡ 493 εἶναι καθαρότατα Στοιχειόγριφος: θἀφαιρεθῇ ἕνα γράμμα. Πολὺ ἐνδιαφέροντα ἄλλα ποὺ μοῦ γράφεις — μιὰ ποῦ τόπος γιὰ ὅλα! Καὶ μιὰ παράκληση: Στὸ ἑξῆς νὰ μοῦ γράφῃς σὲ μικρότερο χαρτί, γιατὶ ποῦ μάτι νὰ παρακαλουθῇ τὶς ἀπέραντες αὐτὲς ἀρίδες! Καὶ νὰ τὸ ξέρῃς: ὅσο στενότερο εἶναι ἕνα χειρόγραφο, τόσο εὐκολώτερα διαβάζεται. Γι' αὐτὸ συνήθως, γιὰ τὸ Τυπογραφεῖο, γράφουμε σὲ χαρτιὰ στενόμακρα, λουρίδες.

Δὲν ἔχεις δίκιο, *Ταρζάν*. Τὰ τυπογραφικὰ λάθη τοῦ Διαγωνισμοῦ εἶναι τόσο καλά... κρυμμένα, ποὺ λίγοι θὰ μπορέσουν νὰ τὰ βροῦν ὅλα. Ναί, ἄλλη φορὰ ζητοῦσα ὅλα τὰ τυπογρ. λάθη τοῦ φυλλαδίου καὶ τὰ τυχαῖα. Ἀλλὰ τότε γινόταν τὸ μεγάλο κακό: κόλλες ὁλόκληρες γέμιζαν οἱ διαγωνιζόμενοι, σημειώνοντες καὶ τὰ πιὸ ἀσήμαντα, καὶ τὰνάποδα στοιχεῖα, καὶ τὰ διφορούμενα ὀρθογραφικὰ καὶ ὅλα! Καὶ κάθου μέτρα γιὰ νὰ ἰδῇς ποιὸς βρῆκε τὰ περισσότερα ἄλλα καὶ τὰ σημαντικώτερα!

Ἡ *Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ*, ποὺ εἶδε μιὰν ἀπάντησή μου στὴ *Μπουμπουλίνα*, ἀπόρησε πολύ, γιατὶ τίποτα δὲν ἔλαβε ἀπὸ τὴ *Μπουμπουλίνα* κι' ἑπομένως τίποτα δὲν εἶχε νὰ τῆς γράψῃ. Αὐτὸ βέβαια σημαίνει πῶς ὅ,τι τῆς ἔστειλε ἡ *Μπουμπουλίνα* — δὲν θυμοῦμαι τώρα τί μοῦ ἔγραφε — θὰ χάθηκε στὸ Ταχυδρομεῖο, Ἡ ἴδια μὲ ρωτᾷ ἂν εἶναι ὑποχρεωμένος κανείς νὰπαντήσῃ καὶ στοὺς ἕξῆ Διαγωνισμοὺς ποὺ προκήρυξα στὸ 34 φυλλάδιο. Μὰ ὄχι! Σ' ὅσους θέλει καὶ σ' ὅσους μπορεῖ. Δὲν εἶναι κανένα... *ἐξαθλο*. Οἱ Διαγωνισμοὶ αὐτοί, ὅπως κι' οἱ τακτικοὶ ποὺ κάνω, εἶναι ἀνεξάρτητος ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ κ. Φαΐδωνος, *Νάρκισσε*, εἶναι ἡ αἰτία. Ἄλλως τε, ἀπ' ὅσα *ἐλπίζει* κανείς, πάντα λιγώτερα γίνονται, γιατὶ πάντα παρουσιάζεται καὶ κάποιο ἐμπόδιο... Χαίρω πολὺ ποὺ διάβασες τὸ Κρυπτογράφημα. Γιατὶ φαντάσου τί θἄλεγαν τὰ παιδιά, ἂν δὲν τὸ διάβαζες οὔτε σὺ ποὺ ἤθελες νὰ γίνῃ ἔτσι. Γιὰ τὸ «ἄγρυπνο μάτι» θὰ εἶχες ἐντελῶς δίκιο, ἂν ἐπρόκειτο νὰ λιθῇ ὅπ' ἐβρε μόνο τὸ ποσόν· ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὸ ποιὸν πάντα ὑπερέχει κι' ἐπιβάλλεται. Τὸ κομμάτι, γιὰ τὸ ὁποῖο ρωτᾷς, εἶδες ὅτι δημοσιεύθηκε. Τὸ ἄλλο θὰ περιμένῃ. Ὅσο γιὰ τὸ βραβεῖο τῆς *Ἔνυοῦς*, δὲν νομίζεις — μιὰ φορὰ ποὺ δόθηκε — ὅτι μιὰ τόσο καλὴ μετάφραση καὶ μιὰ τόσο καλὴ ἐκλογή, τὸ ἀξίζουν; Μὰ μόνο ἐκεῖνο τὸ «βλάχα» — ἐκεῖ ποὺ λέει «τὸ παιδί σταθῆκε καὶ μιλοῦσε μὲ τὴ βλάχα» — εἶναι ἐδρμμα ποὺ θὰ τιμοῦσε τὸν καλύτερο μεταφραστή.

Σοῦ ἔστειλα ὅ,τι ἐζήτησες, *Γιούλι*. Σ' εὐχαριστῶ πάρα πολὺ ποὺ δὲν πτοεῖς νὰ μὲ συσταίνῃς καὶ νὰ μὲ διαδίδῃς, κι' ἐλπίζω, ἀφοῦ γνωρίζῃς τόσα παιδιά, νὰ κάμῃς πολλὰ ξεσπαθώματα. Εὖγε γιὰ τὸν προβιβασμό σου μὲ ἄριστα στὴν Δ' τοῦ ἑξαταξίου Γυμνασίου. Καὶ δὲν ἔχεις κλείσει ἀκόμα τὰ δεκατρία! Ποῦ θὰ πῇ ὅτι θὰ τελειώσῃς τὸ Γυμνάσιο πρὶν κλείσῃς τὰ δεκαπέντε, ποὺ εἶναι σπάνιο. Ὅσο γιὰ κείνες ποὺ προτιμοῦν τὰ γαλοῖα αὐτὰ περιοδικὰ ἐπειδὴ ἔχουν περισσότερα... φύλλα, ἄς τες! εἶναι κουτές, ἀγοράζουν τυπωμένο χαρτί...

Εὐτυχισμένοι, *Νιφοφόρε Οὐρανέ*, σεῖς ἐκεῖ-πάνω ποὺ εἴχατε δρουιὲς κι' αὐτὸ ἀκόμα τὸ φλογερό, τὸ πρωτοφανὲς γιὰ μᾶς καλοκαίρι. Εἶδα καὶ γιὰ τὸν κεραυνὸ ποὺ τὸν τράβηξε τὸ ἀλεξικέραυνο τοῦ γειτονικοῦ σας σπιτιοῦ. Ἡ βροντὴ βέβαια θὰ σᾶς ξεκούφανε, ἀλλὰ δὲν πιστεύω νἄκανε ἄλλη ζημία. Γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα εἶναι ἀλεξικέραυνα: δὲν ἀφίνουν τὸν κεραυνὸ νὰ πέσῃ ὅπου τύχῃ, νὰ κάψῃ, νὰ καταστρέψῃ, ἀλλὰ τὸν τραβοῦν καὶ τὸν κάνουν νἀκολουθήσῃ τὸ σύρμα τους ὣς τὴ γῆ.

Ὠραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Φάουστ*, *Ρασπουτίν*, *Σαπουνόφουσκα*, *Κάποιος*, *Χαραυγή*, *Α. Ζ.*, *Περσεύς*, *Λεωνίδας Μαυράπουλος*, *Λυραριά*, *Οὐρανὸς τῆς Δόξης*, *Λυκόφως τῆς Ἄνδρου*, *Γαλανομάτα*, *Κρινορόδινη*, *Ζουζουρόμαλλο Ἀγόρι*, *Δικηγορίνα*, *Κινέζούλα*, *Ἀκράτητο Γέλιο*, *Χωρὶς Φτερά*, *Πανηγυρτζῆς*, *Ἱππότης τοῦ Ρήνου*, *Ἐρείκη*, *Δροσούλα* καὶ ἄλλοι, καὶ ἄλλοι, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Νὰ ἰδῶ τώρα σὲ πόσους θὰ μπορέσω νἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀναπτύσσεται, ἂν δὲν συναδεύεται ἀπὸ τὸ διεκείμενα, δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀναπτυσσόμενα ἰσχύουν ἀς τὴν 30 Νοεμβρίου 1931 "Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Βάτραχος Νο 25, κ. (Συλ. Βατρ.) - Βάτραχος Νο 26, κ. (Συλ. Βατρ.) Βάτραχος Νο 27, κ. (Συλ. Βατρ.) Βάτραχος Νο 28, κ. (Συλ. Βατρ.) Βάτραχος Νο 29, κ. (Συλ. Βατρ.) Βάτραχος Νο 30, κ. (Συλ. Βατρ.) Πολυλογοῦ, κ. (ΤΓ).

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους τῆς: *Καλλιρρόην Σ.* *Ὠνάση* (χρήματα μπορεῖς νὰ μοῦ στείλῃς μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγή· ρώτησε στὸ Ταχυδρομεῖο καὶ θὰ σοῦ ποῦν πῶς γίνεται) *Πούπουλο* (Ἔλαβα· γιὰ τὸ ξεσπάθωμα εὐχαριστῶ πολύ) *Ἀλπινιστὴν* (αὐτό, εἶδες, σοῦ ἐνέκρινα· μετὰ χαρᾶς!) *Λυσόχαρτα* (τόμον ἔστειλα· ἡ διόρθωση θὰ γίνῃ «τσατσάρα» λέγεται τὸ μεγάλο, τὸ ἀραιὸ χτένι τῶν μαλλιῶν· πῶς τὸ λέτε σεῖς ἐκεῖ;) *Ἀναμπέλιαν* (τὸ γραμματάκι σου μ' εὐχαριστήσε πολύ· κρίμα νὰ μὴ μοῦ γράφῃς συχνότερα! εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ λόγια κι' ἐγώ, καὶ

ἐνέργειές σου· ἔστειλα τό 32 φυλλάδιο·) *Ἰζόλδην* (καί σένα σ' εὐχαριστῶ πολύ· πόσα ξεσπαθώματα εἶχα σήμερα! χαιρετισμοὺς στή νέα μικρή μου φίλη·) *Μαγιάτικο Τριαντάφυλλο* (ἀφοῦ ἤσουν ἄρρωστη κι' ἄπειτα εἶχες τόσα μαθήματα, εἶσαι συγχωρημένη· ἐξετέλεσα τίς παραγγελίες σου κι' ἐλπίζω τώρα νά μοῦ γράψῃς·) *Κυρὰν τῆς Θάλασσας* (αὐτά θά τά ποῦμε στό ἐρχόμενο·) *Εὐαίσθητην Καρδούλαν* (ἔστειλα· δέν βγάζεις Σουσοῦ κι' αὐτό τό γατάκι, εἰς ἀνάμνηση ἐκείνου πού σοῦ φόφησε; εἶναι ὡραῖο ὀνοματάκι·) *Λόγκριν* (τά εἶπα ὅλ' αὐτά στόν κ. Ξενόπουλο· βεβαιώσου ὅτι καί μεῖς θά χαροῦμε πολύ ἄν ἔλθῃς κάποτε νά σέ γνωρίσουμε· στή «μπεμπεδίστικη» ἐρώτησή σου, *ναί* μ' ὅλη μου τήν καρδιά!) *Γλυκὸ Χαμόγελο* (δεκτές·) *Ἀφρόλαν Κανάκη* (πολύ εὐχαριστως·) *Ἔρωμ Δρόσου* (ἔστειλα·) *Δουλούδι τῆς Αὐγῆς* (εὐχαριστῶ γιά τά καλά λόγια· τό Π. Πνεῦμα θά δημοσιευθῇ· ἔστειλα 5 τετράδια·) *Λευκὴν* (δέν πειράζει· γράφε μου τώρα πού ξεκουράστηκες σ' αὐτό τό ὡραῖο χωριό· ἔστειλα 10 τετράδια·) *Δημ. Γ. Γιάκου* (ναί, κατά λάθος μπῆκε, ἀντί Δημήτριος, Γεώργιος·) *Μαρ. Τσιλένη* (δέν πειράζει· εὐχαριστῶ πολύ·) *Γιάννην Καμαρινάκην* (ἔστειλα· ὁ κ. Ξ. ἔλαβε τά σταλέντα καί θά σοῦ ἀπαντήσῃ·) *«Παλιάτσους»* (ὁ κ. Ξ. σᾶς εὐχαριστεῖ πολύ·) *Μυρτίλον* (ναί·) *Τάκην Ζ. Καρτάλον* (ἔστειλα· χαίρω πολύ γιά τήν ἀπόφασή σου·) *Γκαργκόηλ* (χαίρω πού ἔγινες καλά· ἔστειλα·) *Βάσιγκτων* (τούς ἔλαβα· ναί, δεκτά· *Ἀττα-βύριον* (ἔλαβα, εὐχαριστῶ·) *Γόρδιον Δεσμὸν* (ἔτσι κλείνει ἡ συζήτησή καί καθέναι μένει μέ τή γνώμη του· λυποῦμαι εἰλικρινῶς!) *Σεμίραμιν* (ἔλαβα, εὐχαριστῶ· ὁ πόλοιπο στή διάθεσή σου δρ. 95,50·) *Διάναν* (τό περιμένω!) *Πόνου Δάκρυ* κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλαβα μετά τήν *17 Αὐγούστου*, στό ἐρχόμενο.

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879 – 1893) ἀπό τούς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τρεῖς: 7ος, 14ος, καί 18ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. *25*, ταχυδρομικῶς δέ ἀποστελλόμενος δρχ. *28,50* διά τό Ἐσωτερικόν καί δρχ. *35* διά τό Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1930), ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 37 *ἐν ὅλῳ*. Ἐκ τούτων, οἱ μέν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894 - 1928 τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. *80* καί ραμμένος δρ. *85*. Οἱ δέ *Τόμοι τοῦ 1929 καί 1930* τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. *110* καί ραμμένος δρ. *115*.

Ταχυδρομικά τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τάς ἄνω τιμάς: Διά τό Ἐσωτερικόν δρχ. *5* ὁ ἄρραφος καί δρχ. *15* ὁ ραμμένος, διά δέ τό Ἐξωτερικόν δρχ. *23* εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

Πῶς θά περάσετε πιό εὐχάριστα τό καλοκαίρι σας;

Εἶναι ἁπλούστατο: Θά προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

καί θά τούς πάρετε μαζί σας στό ταξίδι, στήν ἐξοχή, ὅπου θά πᾶτε, — ἀλλά κι' ὅπου θά μείνετε, — γιά νά περάσετε τίς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου, ἀρκεῖ, μέ τίς 400 του σελίδες, μέ τά τρία ἤ τέσσερα μυθιστορήματά του καί μέ τά τόσα ἄλλα πού περιέχει. Ἄν πάρετε μάλιστα τόν **Τόμο τοῦ 1929 ἤ τοῦ 1930,** πού ἔχει 600 σελίδες ὁ καθένας καί 14 μυθιστορήματα οἱ δυό μαζί, τί ἄλλο θέλετε;

Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στά φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καί κάμετε ἐγκαίρως τήν προμήθειά σας, ἄν θέλετε νά περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 255ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεκταί μέχρι τῆς 22 Ὀκτωβρίου.

526. Λεξίγριφος

Σύνδεσμο σ' ἕνα ἐρπετό
Προσθέτω, μά μὲ τέχνη,
Καί ἀνασταίνω στό λεπτό
Μεγάλο καλλιτέχνη.

Κυρὰ τῆς Θαλάσσης

527. Λογοπαικτικὸς Συλλαβόγραφος

Ἄν Ἄλφα πῆς
Νά μή σαστίσης
Ζῶο ἱερό
Ποῦ θάντικρύσῃς

Ναΐς

528. Μεταγραμματισμὸς

Ξέρεις πῶς θά κατορθώσῃς
Ἀπ' ὁροσειρά νά δώσῃς
Κάποιο ἀρχαῖο βασιλιά;
Πολύ εὔκολη δουλειά:
Τά στοιχεῖα ἀνακατεύεις
Κι' ἔχεις κεῖνο πού γυρεύεις.

Μικρομέγαλη

529. Αἴνιγμα

Τὸ ἀρσενικό μου στριφογυρίζει,
Τὸ θηλυκό μου γνωστό νησί,
Τὸ οὐδέτερό μου μοσχομυρίζει,
Κόφ' το νά φᾶμε ἐγώ καί σύ.

Ἠλιόλουστη

530. Μαίανδρος

```
******  ******
*    *  *    *
*  **** *  ****
*  *    *  *
*  *    *  *
**** ****** ******
```

Νάντικατασταθοῦν οἱ ἀστερίσκοι διά γραμμάτων ὥστε νά ἀναγινώσκεται ἐξ ἀρχῆς: πρόθεσις, νῆσος τοῦ Αἰγαίου, πόλις τῆς Λακωνίας, θεά, χρονικόν, μία τῶν τριῶν διαστάσεων, ὄρος τῆς Ζακύνθου, κράτος τῆς Ἀφρικῆς, πόλις τῆς Μεσσηνίας, Πατριάρχης τῆς Γραφῆς, χρονική μονάς, ἀσιατικόν κράτος, ἱδρυτής θρησκείας.

Ἀβῶ Διαβολάκι

531. Κρυπτογραφικὸν

12345 =Πόλις
21345 =Θεότης
31245 =Μέρος τοῦ σώματος
4551213 =Υἱός Πατριάρχου τῆς
5134551 =Ἀρχ. ὅπλον. [Γραφῆς

Ἰούλιος Καῖσαρ

532. Ποικίλη Ἀκροστιχὶς

Τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καί οὕτω καθεξῆς ἀποτελοῦν πόλιν τῆς Αἰγύπτου:

1. Βασιλεύς τῶν Θηβῶν· 2. Ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος· 3. Πόλις τῆς Πελοποννήσου· 4. Ὀστοῦν τοῦ στήθους· 5. Γεωμετρικόν σχῆμα· 6. Ὀπωρικόν.

Δεξασμένο Τριπολιτσοτάκι

533. Μικτὸν

μ - ι - π - ο - τ

Βιολέττα

534. Γρῖφος

```
      T       T
  T   T ἢ ναί T   T
    T           χρ
  T   T  Κέα  T   T
      T       T
```

Χρυσῆ Καρδιά

ΛΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 23

309. Ἀστυπάλαια (ἄστυ, παλαιά).—310. Ἄγγελος-Ἄγγλος.—311. Κρανίον-θρανίον. — 312. ὁ Βασίλειος, ἡ Βασίλεια, τὸ βασίλειον.—313.

ΣΕΝΕΚΑΣ
Ε Α Α Π
ΝΑΤΑΛΙΑ
Ε Α Α Ν
ΚΑΛΑΜΑΙ
Α Ι Α Ζ
ΣΠΑΝΙΖΩ

314. ΑΙΣΧΥΛΟΣ (ἰσχύς, Σαΐς, χίλια, υἱός, λύσσα, ὄχλος). —315-318. Α') Διά τοῦ Π: *ἄρτα, τόπος, ἀπών, πρός, πάθος*. Β') Διά τοῦ Σ: *ἄσμα, τόσος, Σιών, δσος, νόσος*.—317. Νοῦς ὑγιὴς ἐν σώματι ὑγιεῖ.—318. *"Οποιος ζητάει τά πολλά χάνει καί τά λίγα.* (ο, πί, ὡς, ζήτα, ἦτα, πολλά χά, νί καί τᾶ, λι, γά).—319. ARSINOE — CICÉRON (AICibiade, ReIms, SiCIIe, IrEne, NoRvège, OIOf, ErNani).—320. Après dommage chacun est sage.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διά 1 ἕως 10 τό πολύ λέξεις μέ ἁπλά στοιχεῖα δρ. 6, τό ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις, μέ παχέα δέ στοιχεῖα λεπτά 70 καί μέ κεφαλαῖα δρ. 1. Ὁ χωριστός στίχος δρ. 3. Οἱ μή συνδρομητεί πληρώνουν τά διπλᾶ. Ἡ προπληρωμή εἶναι ἀπαραίτητη.

/ ΑΑ' – 564 /

Ο Σύλλογός μας, εἰδοποιεῖ τά εὐγενικά μέλη του, καί πᾶν ἐκλεκτό διαπλασόπουλο ἤ διαπλασοπούλα ὅτι παρέχει στή διάθεσή των Πίγκ-Πόγκ, Παιδικόν Κινηματογράφον, Σκάκι, καί ἄλλα παιχνίδια.

«ΠΑΛΙΑΤΣΟΙ»

/ ΑΑ' – 565 /

Βάτραχοι! μέ τό παλιό ἡμερολόγιο, πάτε ἤ μέ τό νέο;;; Ἀλλά ἴσως κάνουμε καί λάθος νά λέτε γιά τό 1932.

«ΠΑΛΙΑΤΣΟΙ»

/ ΑΑ' – 566 /

Ο Σύλλογός μας ψηφίζει τήν Διαπλασιακήν Δημοκρατίαν ὡς Βασιλέα Σύλλογον. Πάντα δεχόμεθα μέλη. Δ/σις: «ΑΑ'—496).

«ΠΑΛΙΑΤΣΟΙ»

/ ΑΑ' – 567 /

Αντιγένη, Μαμζέλ Νιτούς, καρδιόγλυκες εὐχές. **Πόνου Δάκρυ**

/ ΑΑ' – 568 /

Μά δέν σοῦ ἔκανα κακό, **Πέτρε Ριονσαί**... πρέπει νά εἶσαι εὐχαριστημένος, γιατί τώρα εἶσαι γνωστός σ' ἄλους ἀντί σέ μερικούς. —Δακνᾶδα, ἔστειλα.

Μυρτίλος

/ ΑΑ' – 569 /

Ἀποκαλύψεις: Ρωμαντική Βοσκοποῦλα="Ερση-Σαράτση, Πηθία=Νέλλη Σαράτση. Σανθούλα=Παπανικολάου, Πεταχτούλα=Παζουλίδου, Πηλεύς=Κατηφέογλου, Ἔξυπνο Βολιωτάκι=Πολίτης, Φεμινίστρια=Μανδαλάκου.

Σγουρόμαλλο Ἀγόρι

/ ΑΑ' – 570 /

Προκηρύσσω διαγωνισμό κρυπτογραφικοῦ. Στίχοι γνωστοῦ ποιητοῦ. Δ/σις: (ΑΑ'—463). Ὅροι οἱ τῆς Διαπλάσεως.

686ο χ0χ6 1 6ρφ280χ 1' 6νλο250χ6
102 τ0ω2 σφ0χ0ρφ280χ6 φ6 τυχο
102 πδχ0 τω02 ψ6 π' 0ωω δθυσαψυσα250χ6
080τκ 62χ κ 5λκ 12' 080τκ ψυχο

Δικηγορίνα

/ ΑΑ' – 571 /

Παλιάτσοι, "Θμιλε Ἐδπατριδῶν, ἐνεργετική ἡ ἐπίδρασις τῶν προγόνων τοῦ 27... Γόρδιε Δεσμέ, ἔδωσες! Ματαιότης ματαιοτήτων... ΤΡΙΣΚΑΤΑΡΑΤΟΣ

/ ΑΑ' – 572 /

Γιά τήν γιορτή σου, **Πεφκόφυλλο**, δέξου χίλιες εὐχές. **Πλάνα Δοξάρι**

/ ΑΑ' – 573 /

Χρυσένερο, Ἀρλίτα, εὐχαριστῶ πολύ, ἀλλά δυστυχῶς εἶναι ἀδύνατον. Ἄν θέλετε ν' ἀνταλλάξουμε τετραδιάκια:

Πλάνα Δοξάρι

/ ΑΑ' – 574 /

Μπουμπουλίνα, τετραδιάκι μου δέν πήρατε; Ἀιάνα, ἰκόμη νά περιμένω;

Πλάνα Δοξάρι

/ ΑΑ' – 575 /

Μυρέττα, λυποῦμαι πολύ, ἀλλά δέν ἀλληλογραφῶ. **Ἐρείκη**

/ ΑΑ' – 576 /

«ΟΙ ΒΑΤΡΑΧΟΙ»

ΤΡΙΓΗ ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΔΡΟΜΗ Διοργανώνουν στάς 30 8.31, στήν Ἁγία Τριάδα (Πεντέλης). Ἐκεῖ θά βαφτίσουν μέ ἔξοδα τοῦ Συλλόγου τους ἕνα ἄπορο παιδάκι. Συμμετέχουν μόνον ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

/ ΑΑ' – 577 /

Ο Πρόεδρος τῶν «ΒΑΤΡΑΧΩΝ» εὐχαριστεῖ θερμά ὅσους τόν εὐχήθηκαν.

ΟΙ ΑΛΛΑΣΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ *συνδρομηταί παρακαλοῦνται νά δηλώνουν ἀμέσως τήν νέαν των διεύθυνσιν εἰς τό γραφεῖον μας ἀποστέλλοντες καί δραχμ. 5 διά τήν ἐκτύπωσιν τῆς νέας ταινίας. "Ἄλλως δέν εὐθυνόμεθα διά τήν ἀπώλειαν τῶν φυλλαδίων των.*

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10. Ἀθῆναι